

B TIDSKRIFT FÖR BRANDVÄSENDET

SVENSKA BRANDCHEFSFÖRENINGENS OFFICIELLA ORGAN.

Band 1

September 1910

N:r 9

Prenumerationspris inkl. postarvode:
För helt år Kr. 5: —
Lösnummerspris 50 öre.

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVVARE:
BRANDCHEFEN I HELSINGBORG G. BRAUN.
RIKSTELEFON: 331.

Minimiannonspris 80 öre pr centim.
Utkommer med 12 nummer pr år.
Helsingb. Typogr. Anstalt, Helsingborg 1910.

ELOF TEGNÉR.

Brandchefen i Göteborg, Kapten E. Tegnér, har lämnat den aktiva brandkårstjänsten, sedan hans begäran om afsked för kort tid sedan beviljats.

Tidskriften vill därför nu, då den stränga arbetsdagen afbrutits, uttala ett tacksamt erkännande för hvad Kapten Tegnér verkat inom brandväsendets område.

Såsom officer vid Göta Artilleriregemente tillträdde Kapten Tegnér befattningen som chef för Göteborgs brandkår i September 1890, efter att hafva bedrivit brandkårsstudier särskildt vid Stockholms brandkår. Det är alltså 20 år, Kapten Tegnér ledt brandkåren i rikets andra stad, förvisso en afsevärd tid med många och heta strider mot de röda elementen. Hans praktiska duglighet och beundransvärda energi har och härvid hemfört vackra släckningssegrar, af hvilka vi blott behöfva minna om den senaste, den i Parelis snickerifabrik förra året.

Inscende det förkastliga i allt stillastående har Kapten Tegnér genom erfarenheter från eget arbete och ett noggrannt följande af brandväsendets utveckling utomlands samt upprepade studiebesök i Tyskland, Danmark och Norge fört fram sin brandkår till hvad den sedan många år ansetts vara, en mönsterkår. Bland organisatoriska förbättringar, som utförts under hans tid, må här endast nämnas tillkomsten af hufvudstationen, trenne afdelningsstationer och flodsprutan, hvarjämte personalens numerär fördubblats. Målet för kapten Tegnér's arbete har varit att göra brandväsendet till ett yrke, ej endast ett tillfälligt arbete, som det länge varit i vårt land. Genom honom hafva vi därför äfven inom brandväsendet fått ett "Göteborgssystem", hvars innebörd ligger just i yrkesprincipen. Med dettas tillämpning

inom Göteborgs brandkår har han praktiskt visat, att icke blott yngre personer äro dugliga för brandkarlens arbete, utan att den nödvändiga kroppsvigören väl kan bibehållas hos äfven äldre manskap, hvilka af den långvariga tjänsten erhålla större yrkesmässighet, som mer gör dem till en homogen trupp att gå i elden med. Såsom villkor för systemets genomförande har lagts betryggande existensvillkor för framtiden, och detta har Kapten Tegnér med sin omtanke och tack vare sitt auktoritativa anseende hos de anslagsbeviljande myndigheterna äfven lyckats så väl ordna genom goda aflöningar och pensionsförhållanden, att Göteborgs brandkår härför står i största tacksamhetsskuld till sin afgångne chef.

Men äfven andra äro, som nu med tacksamhet tänka tillbaka på Kapten Tegnér's tjänstetid, nämligen de, som haft förmånen att under Kapten Tegnér's lärariska ledning få bedriva studier vid Göteborgs brandkår. Likaså torde ej håller Kapten Tegnér's vackra släckningsarbeten förglömmas af dem, som haft riskerna i sina portföljer, brandförsäkringsbolagen.

Kapten Tegnér's framstående ställning på brandväsendets område har bland annat kommit till

uttryck genom hans val till ordförande inom Svenska Brandchefsföreningen, och genom utmärkelser med Sveas och Skandias stora guldmedaljer.

Ehuru Kapten Tegnér nu dragit sig tillbaka från sin chefspost inom Göteborg, vaga vi dock hysa den förhoppningen, att hans eminenta förmåga och stora intresse fortfarande måtte komma vart svenska brandväsende till del.

Fordringar för anställnings vinnande i olika grader vid tyska yrkesbrandkårer.

Den storartade utveckling på brandväsendets område i det hela taget, som tog sin början genom upprättandet af den första på militäriskt fot organiserade frivilliga brandkåren i Meissen år 1841 och med upprättandet af den första yrkesbrandkåren i Berlin 1851, har skapat ett nytt stånd: brandkårsofficerståndet.

Med industriens utveckling och ökandet af brandfaran hafva de fordringar, som ställas på brandkåerna, blifvit afsevärdt större, och särskildt hafva fordringarna på deras ledare, officerarne, stigit.

Ännu kan det dock icke vara tal om en enhetlig och för alla lika förutgående utbildning; men samma mål och uppgifter för brandkåerna i allmänhet och särskildt för yrkesbrandkåerna fordra redan nu en temligen likformig utbildning hos officerarne, och då officersbefattningar vid brandkåerna ledigförklarar, kan man iakttaga, att nästan öfverallt samma fordringar ställas på ev. ansökare.

Trots den popularitet, som de flesta brandkåerna ega hos städernas befolkning, är dock ställningen som officer vid en yrkesbrandkår förhållandevis litet känd. Grunden härtill måste sökas bland annat däri, att officeren vid en yrkesbrandkår i Tyskland icke har den titel, som officerarne vid armén ega.

Brandmeister, brandsinspektör och branddirektör äro de titlar, som hafva historiskt berättigande för brandkårsofficerare. Hvad titeln brandmeister angår, så finna vi den först med en helt motsatt betydelse, än den nu har. På de gamle landsknektarnes tid kallades de officerare för brandmeister, hvilka hade till uppgift att intränga i fiendens land, härja, bränna och brandskatta städer och orter. Dessa brandmeister hade under sig "brandknechte". Jan van der Heyde blef utnämnd till brandmeister, då han upfunnit slangarne och erjudit sin uppfinning till staden Amsterdam. Äfven fria riksstaden Hamburgs historia visar, att man därstädes vid 1800-talets början hade en brandmeister som chef för stadens värnpliktiga brandkår. Då brandväsendet i Berlin år 1851 reorganiserades, och en yrkesbrandkår uppsattes, erhöilo officerarne vid kåren titeln brandmeister och chefen titeln branddirektör, titlar, som sedermera blifvit införda och bibehållna vid Tysklands yrkesbrandkårer och delvis äfven vid de frivilliga brandkåerna. Titeln brandsinspektör såsom mellansteg mellan de båda andra var ju endast en följd af de förra.

Fordringarna, som ställas på en brandkårsofficer äro så stora, att man måste fordra en mot dessa anspråk svarande förutbildning. Därtill kommer, att väl sällan något yrke ställer så stora fysiska kraf på individen, som just brandkårsyrket.

Den, som sålunda önskar anställning som brandofficer, måste därför genomgå en noggrann läkarebesiktning och för denna gälla samma bestämmelser, som för antagandet till officer vid armén. Särskildt skarpa äro fordringarna på hjärta och lungor och detta på grund af ofta förekommande rökinnandning och på grundstället inträffande häftiga och stora temperaturväxlingar.

Som ofvan blifvit anfördt, finnas inga enhetliga bestämmelser rörande yrkesbrandkårsofficers förutgående vetenskapliga utbildning, men dock fordrar tjänsten vid alla brandkårer ungefär samma föregående utbildning,

så att förutsättningarna här kunna angifvas för dem, som önska anställning vid brandkår.

Man kan härvid skilja på två slag af sökande:

- 1) sådana, som från början välja brandkårsofficerens yrke, och
- 2) sådana, som från andra yrken öfvergå till brandväsendets tjänst.

Då ställningen som brandkårsofficer först uppstått under senare hälften af förra århundradet och alltså endast egt bestånd i något öfver 50 år, så är antalet af de brandkårsofficerare, som från början bestämt sig för denna bana och genomgått en utbildning med detta yrke som mål, ännu ganska litet. Dessa officerare hafva erhållit sin förutgående utbildning på tekniska högstskolor, hvilka de hafva genomgått antingen som elever eller som volontärer.

Studierna vid dessa högstskolor omfatta alla de fack, som bilda grundlaget för den senare utbildningen vid brandkåerna. De omfatta sålunda fysik, kemi, byggnadslära, maskinkunskap, mekanik, ventilations- och värmelära, elektroteknik och matematik. I anslutning härtill följer en vidare praktisk utbildning, till hvilken vi senare återkomma.

En annan oeftergiflig fordran för att kunna antagas till brandkårsofficer är, att sökanden har officersrang i armé eller flotta.

Just detta vållar emellertid ofta svårigheter för de blifvande brandkårsofficerarne, ty vanligtvis hafva de ännu ej fullgjort kompetensvillkoren för att vinna inträde som reservofficerare. Ty för att uppnå detta måste sökanden först och främst hafva en läsställning. Han kan då lätt komma att stå i det predikamentet, att man vid armén fordrar, att han skall vara fast anställd vid en brandkår för att kunna blifva reservofficer eller att vederbörande stadsmyndighet fordrar, att han skall vara reservofficer, för att blifva antagen vid brandkåren. Därför tillrådas de ev. sökandena, att genomgå en del af sin utbildning till brandkårsofficer, innan de inlemna ansökan om antagande till reservofficer.

Att brandkårsofficerarne äfven måste vara officerare i armén betingas af hela deras ställning och verksamhet, som ju till stor del är militäris.

Yrkesbrandkårens officerskår rekryteras ofta af personer från andra yrkesgrenar. De, som därvid komma i fråga äro:

- 1) akademiskt utbildade ingenjörer och arkitekter;
- 2) i aktiv tjänst varande officerare vid armé eller flotta;
- 3) personer från sådana yrken, för hvilka fordras en viss teknisk utbildning, som kan kvalificera sökanden som brandkårsofficer.

Äfven dessa sökande måste innehafva officersrang i armé eller flotta.

Det största antalet officerare i aktiv tjänst, som öfvergå till brandväsendet, tillhöra ingenjörtrupperna. Hafva dessa officerare genomgått arméns artilleri- och ingenjörhögskola, så anses denna tekniska utbildning vara tillfyllest. Officerare från andra vapenslag måste förvärfa sig de tekniska kunskaper, som äro erforderliga för brandkårsyrket, genom besök vid teknisk högstskola. Detsamma gäller officer från ingenjörtrupperna, som icke genomgått artilleri- och ingenjörhögskolan.

Angående officerens förhållande i som utom tjänsten inhemtas utlåtande före anställandet från vederbörande truppförband.

Elektroteknikens kolossala utveckling fordrar en på detta område vidtgående kännedom. Alla de under der tre sista grupperna uppräknade personerna måste

före sin anställning vid brandkår hafva genomgått tjänstgöring vid en yrkesbrandkår.

Har en sökande blifvit vid läkarebesiktning godkänd, och har han uppfyllt de fordringar som ofvan anförts, så kan han inlämna ansökan om att blifva antagen till volontär vid en brandkår. Samtidigt må begäras upplysning om, hvilka papper, som skola bifogas. Dessa äro i allmänhet: lefnadsbeskrifning, afgångsbetyg från genomgångna skolor och utbildningskurser, militärattester och läkarebetyg. En del städer fordra ännu fler papper. Lön erhålla volontärer ej, deremot som regel uniform. Vid en del brandkårer måste dock volontären betala en viss summa för denna uniform. För volontärerna finnas vid de brandkårer, som utbilda många sådana, ett särskildt rum till deras disposition, men är antalet volontärer, som samtidigt tjänstgöra, stort, så får man söka hyra ett rum hos en underofficer eller korporal på stationen.

Tidigare utbildades nästan alla volontärer vid Berlins brandkår, men numera antagas volontärer äfven vid andra större brandkårer exempelvis i Hamburg.

Då en brandkår antagit en volontär, så gifver man honom endast tillfälle till utbildning för att förvärfa sig kvalifikation till brandkårsofficer, men ikläder sig kåren intet ansvar för kommande anställning. Huruvida volontären har utsikt att senare blifva brandmeister, beror ju på antalet lediga officersbeställningar och det af volontären presterade arbetet.

Det är naturligtvis det förmånligaste, att aspiranten inlämnar sin ansökan om antagande till volontär vid en stor brandkår. Vid de större brandkårerna förekommer ofta rekrytutbildning, emedan afgången bland manskapet, dels på grund af pensionering dels af andra orsaker, är större än vid en mindre brandkår. Volontärerna utbildas då tillsammans med rekryterna. Dertill kommer ju, att den praktiska utbildningen i brandtjensten kan blifva grundligare på en plats, der många eldsvådor förefalla.

Af nu varande yrkesbrandkårsofficerare hafva de fleste genomgått sin praktiska utbildning vid Berlins brandkår.

I ansökan skall angifvas, att sökanden ämnar förvärfa sig kvalifikation till officer vid en yrkesbrandkår. Har sökanden sedermera erhållit tillstånd att inträda som volontär vid en brandkår, så är han i och med inträdet i tjänst fullständigt underkastad gällande disciplinära bestämmelser. Fridagar beviljas icke. Volontären stannar på sin station, för att icke försunna någon uttryckning till eldsvåda. Han må ej lemna stationen utan att af vaktföreståndaren hafva erhållit permission. Indelas volontären till en bestäm'd plats som brandsoldat eller senare som korporal, så har han att utföra denna tjänst efter reglementets bestämmelser, han är under denna tid "på vakt" liksom hvarje brandsoldat. Volontären kan ej utan vidare frigöra sig från sin ställning till den brandkår, som antagit honom, utan måste han dertill ansöka om tillstånd.

Denna volontärbildning varar som regel i 3 månader. Under denna tid måste volontären lära känna tjenstens alla grenar och praktiskt utföra allt till dessa hörande. Härtill räknas: exercis med handkraftssprutor, ångsprutor, mekaniska stegar, hakstegar, slangkärror, räddningsmateriel, rökapparater och andningsapparater samt mindre eldsläckningsmateriel, kännedom till och bruk af andra redskap. Sedan volontären ev. tillsammans med rekryterna genomgått denna utbildning, samt äfven under det denna pågår, meddelas honom undervisning i: vakttjänst vid en yrkesbrandkår, yttre säkerhetstjänst, förvaltningstjänst och slangför-

valtning. Härtill kommer utbildning i brandtelegrafens skötsel och betjening, samaritertjänst och ångsprutskötsel och betjening.

Särskild vikt lägges under volontärtiden på utbildningen i brandtjänst, ty denna går ju före all annan tjänstgöring. Om volontären är sysselsatt med exercis, telegrafering e. d. och stationen alarmeras, åtföljer han släckningståget på utryckningen. Inträffar brand inom distrikt utom den station, på hvilken han är placerad, så är det hans skyldighet att ofördröjligen inställa sig på brandstället och anmäla sig hos befälhafvaren. Detta på det han ej må försumma någon enda intressant och lärorik brand.

På det att volontären grundligt skall lära sig tjänsten på brandstället, så måste han praktiskt hafva genomgått allt. Vid angreppet bör volontären städse ansluta sig till den främsta afdelningen, sappörkolonnen, men icke som åskådare, hvilka endast äro i vägen, utan deltagar aktivt i arbetet. Behöfver en dörr slås in för att komma fram till eldhärden, så raskt fram med yxan! Skall slängledning utläggas, tag strålröret och gå energiskt fram mot elden och vänta ej på order att göra det! Är elden släckt, så skall volontären deltaga i uppröjningsarbetet. Intet arbete får då vara honom för svårt eller smutsigt. Har han ej själf pröfvat på, hvad det vill säga att taga fatt, så kan han ej, då han en gång blifvit officer, bedöma sina underlydandes arbete och förmåga. Volontärens kvalifikation till brandmeister bedömas icke minst efter det arbete och det nit, han presterar på brandstället.

På brandstället skall volontären med stöd af sin föregående teoretiska och praktiska utbildning samla erfarenheter och söka utvidga sina kunskaper, på det att han senare såsom brandkårsofficer alltid må kunna bevara sin ställning som förmän genom sin grundligare och mera omfattande utbildning gentemot de i praktisk tjänst äldre underofficerarne och korporalerna. Noggrannt fastställda villkor för antagande till volontär finnas endast vid Berlins brandkår.

Dessa villkor äro:

Ansökan ställes till Kungl. Polis-Præsidiets Afdelning för Brandväsende. Ansökan skall vara åtföljd af:

- a) lefnadsbeskrifning,
- b) afgångsbetyg från genomgångna skolor och utbildningskurser,
- c) militärattester, officersfullmakt.
- d) läkareintyg från brandkårläkare,
- e) bevis angående erforderliga medel till bestridande af kostnaderna under volontärtiden,
- f) förklaring af sökanden fullständigt vill underkasta sig gällande disciplinära bestämmelser.

Endast sådana sökande kunna vänta att blifva antagna, hvilka hafva förutsättningar för att verkligen kunna göra sig kompetenta till erhållande af en brandmeisterbefattning. Antagande till volontär är beroende på dittillsvarande yrke och samhällsställning så till vida, att man alltid fordrar en viss grad af akademisk-teknisk utbildning, samt att sökanden är officer i armé eller flotta.

För Hamburg gälla följande bestämmelser:

1) Brandchefen afgör som enda instans, om han vill antaga sökanden till volontär.

2) Brandchefen träffar detta afgörande enligt följande synpunkter:

- a) att sökanden är officer eller inom kort blifver det,
- b) att sökanden på grund af sin karaktär, samhällsställning, kroppskonstitution m. m. kan anses vara lämplig att blifva brandofficer,
- c) att sökanden eger tillräckliga tekniska förkunsk-

per. hvarvid särskild vikt lägges uppå byggnads- och maskinfacken samt elektroteknik.

För Bremen finnas inga särskilda föreskrifter, dock fordras, att sökanden skall vara officer eller åtminstone hafva aflagt kompetensprof för erhållande af officersgrad.

I Köln finnas ej heller särskilda föreskrifter, dock fordras att sökanden varit officer i aktiv tjänst, är reservofficer, eller inom kort blifver det, har genomgått teknisk utbildning samt icke är öfver 35 år.

Sedan volontären afslutat sin praktiska utbildning och förvärfvat sig kompetens till brandofficer, så kan han ingifva ansökan till erhållande af ledigförklarade brandofficersbefattningar.

Som regel fordras personlig inställelse. Befinner sig sökanden på platsen eller i dess närhet, så skall han personligen inställa sig före ansökans inlemnande.

Ev. anställning baseras på ofvan anförda grunder åtminstone vid de större brandkårerna. Detta är dock icke öfver allt fallet, men vid några brandkårer, hvarst officerarne tidigare uppfostrades vid egen kår, gälla numera ofvan anförda bestämmelser.

Längre fram kommer man otvivelaktigt därhän, att man tillämpar dessa bestämmelser vid antagande af brandofficerare vid alla brandkårer. Bestämdt fastställda fordringar för antagande finnas endast i Berlin. I öfriga städer angifvas kompetensfordringarna, då platsen anslås till ansökan ledig.

Bestämmelserna för Berlin äro:

Ansökan, försedd med påskrift "Vertraulich", skall ställas till Kungl. Polis-Presidiet, Afdelning Brandväsende, Berlin.

Följande handlingar skola bifogas:

a) lefnadsbeskrifning med noggrannt angifvande af familjeförhållanden,

b) afgangsbetyg från skolor och utbildningskurser,

c) bevis på innehafvande af officersrang i armé eller flotta,

d) redogörelse för ekonomisk ställning, afgifven på heder och samvete,

e) förbindelse, att icke ingå äktenskap före den definitiva anställningen. (Denna följer som regel efter ett års profitjänstgöring. För redan gifta sökande bortfaller naturligtvis denna fordran, men kräves till gengäld inlytom, att äktenskapet är ståndsmässigt,

f) attest från brandkårens läkare,

g) bevis på kompetens till brandofficer vid yrkesbrandkår, förvärfvad genom volontärtjänst eller tidigare anställning som officer vid yrkesbrandkår,

h) bevis rörande kunskaper i samaritjänst i sådan utsträckning, att sökanden med sakkännedom kan öfvervaka afdelningens samaritjänst,

i) bevis på kompetens att kunna prova och bedöma elektriska starkströmsanläggningar med hänsyn till brandsäkerhet och säkerhet i allmänhet.

Sökanden må icke hafva överskridit 30 år. Före ansökans inlämnande fordras personlig uppvaktning hos brandchefen.

Då officersbefattningar eljest anslås till ansökan lediga, äro tillkännagifvandena härom i allmänhet temligen lika och fordras:

1) byggnads- och maskinteknisk utbildning,

2) utbildning vid en större yrkesbrandkår,

3) officersrang vid armé eller flotta.

Brandofficerens mångsidiga verksamhet förutsätter denna ofvan anförda vetenskapliga och tekniska utbildning. Hvarje annat yrke kräfer större eller mindre specialkännedom, under det man af brandofficeren fordrar, att han skall vara hemmastadd i tjänstens alla

grenar. Vetenskapens framsteg, epokgörande uppfinningar och nyheter inom teknik och industri samt utvecklingen på alla områden fordra äfven, att brandofficeren icke slår sig till ro på en gång förvärfvade kunskaper, utan bör han fortsätta sin utbildning. Härtill har han tillfälle genom studiet af facklitteratur. Ett stort antal facktidsskrifter behandla viktiga brandkårsfrågor och omnämna alla till brand- och räddningstjänst hörande grenar. I en del brandkårens årsredogörelser finnas nyanskaffning af redskap omtalade, resultat af anställda försök offentliggöras, erfarenheter i tjänsten, såväl rörande brandtjänst som ock samaritjänst meddelas. Då ju brandkårerna utväxla årsredogörelser, så erbjudes härigenom brandofficeren tillfälle, att utbilda sig vidare och städe följa med sin tid. Vid många brandkårer finnas äfven fackbibliotek, hvilka städe stå till brandofficerens förfogande.

Den första grad, som brandofficeren erhåller, är brandmeister. I Berlin erhålla de först titeln reservbrandmeister, hvilken vid den definitiva anställningen, som i regel sker efter 1 års profitjänstgöring, utbytes mot titeln brandmeister. I Berlin utnämnes en brandmeister af inrikesministern, och äro officerarne medelbara statstjänstemän.

I de iria riksstäderna äro officerarne statstjänstemän, under det att de i det öfriga Tyskland anställas som medelbara statstjänstemän eller kommunala tjänstemän.

Ett undantag härifrån bildar Aachens yrkesbrandkår, där officerarne icke äro tjänstemän, utan bekläda befattningen som hedersposter. Endast i denna stad finnes titeln öfverbrandmeister. Närmast högre titlar äro brandinspektor och branddirektor.

Dessa benämningar äro olika valda. Så hafva cheferna vid yrkesbrandkårerna i mindre städer titeln branddirektor, äfven om de äro kårens ende officer, under det att de i andra städer, der förhållandena äro likartade, endast använda titeln brandinspektor eller brandmeister, men dock hafva samma skyldigheter och rättigheter som de andra, hvilka bära den högre titeln. Kårens nummerstyrka spelar härvid ingen roll, titeln är beroende af staden själf. Så har t. ex. yrkesbrandkåren i Halle en nummerstyrka af 52 man och chefen bär titeln branddirektor. Samma titel bär brandchefen i Hamburg, hvars yrkesbrandkår är 504 man stark med 10 officerare.

De nyligen i Preussen utfärdade uniformsföreskrifterna taga ingen hänsyn till den titel, som staden gifver sin brandchef. En brandchef för en liten kår, som icke har någon officer under sig, bär samma axelläflar och epåletter som en brandmeister.

Samma är förhållandet med lönerna, hvilka ju icke äro bundna vid titeln. Det kan därför hända, att en brandinspektor söker brandmeisterbefattning i en annan stad, där han kan påräkna högre lön. Något förmansförhållande mellan officerare från olika yrkesbrandkårer existerar icke.

Det ofta återkommande bytet af tjänster mellan de olika städernas brandofficerare, det gemensamma intresset och det gemensamma målet för alla yrkesbrandkårens hafva tagit sitt uttryck i en sammanslutning: Verband Deutscher Berufsfeuerwehren. Detta förbunds sträfvän och mål angifvas i förbundets stadgar, hvilka torde vara Tidsskriftens läsare bekanta, då Svenska Brandchefsföreningens stadgar äro uppgjorda i noggrann öfverensstämmelse med de förra.

I en kommande artikel skola vi redogöra för de fordringar, som ställas för antagande af och grunderna för befordran för underofficerare och manskap vid en del af Tysklands större yrkesbrandkårer.

Om sprinklersanläggningar.

I den utländska facklitteraturen hafva nyligen beskrifvits tvenne fall af brand i byggnader, hvilka varit beskyddade af sprinklersanläggningar. Då resultatet i båda fallen icke motsvarat förväntningarna, torde ett relaterande af förhållandena kunna påräkna intresse.

Första fallet finnes refererat i K. Branddirektor Reichels årsberättelse 1909—1910 öfver Berlins brandväsende och bär titeln: Huru automatiskt verkande sprinklers förhöllo sig vid branden å Berlins Velvetfabrik, Cöpenicker Strasse 18—20 den 17 maj 1909. Efter den stora branden å Berlins Velvetfabrik den 31 Juli 1883, vid hvilken Brandmeister Stahl, Korpral Wendelburg och Brandsoldat Müller dödades, hade man i fabriken samtliga torkrum inlagt sprinklers.

Anläggningen bestod af en stigledning, som genom ett 75 mm:s rör stod i förbindelse med ett 150 mm:s rör af stadens vattenledning. På stigledningen fanns en ringapparat, som sattes i rörelse, då vattnet började strömma genom ledningen. Från stigledningen gick till hvarje våning ett rör om 65 mm., som utgjorde tillförsel till de med sprinklerhufvuden försedda mindre rören. De i torkrummen befintliga sprinklers voro inställda dels för 94° C. och dels i de särskildt varma rummen för 141° C.

Det 48×16 m. stora torkrummet i 2. våningen, i hvilket elden utbröt, var genom tvenne bölgblecksvägar deladt i 3 ungefär lika stora afdelningar. I hvar och en af dessa skiljväggar fanns en dörr, som stod öppen. I samtliga dessa rum rådde en ständig maximaltemperatur af upp till 90° C.

Vid eldens utbrott trädde såväl sprinklers som ringklockor i verksamhet. Portvakten alarmerade brandkåren genom det i portvaktstugan befintliga brandskapet. Signalen ingick till Kompanivakten n:r 2, Cöpenicker Strasse 125, och inom 3 minuter inträffade från denna station släckningstågen n:r 5 och 6. Från dessa äfvensom från 5 andra senare ankommande släckningståg angreps elden från 3 sidor öfver mekaniska stegar, hakstegar och skarfstegar med 10 strålrör och begränsades till de 3 antända rummen, hvilka dock fullständigt utbrunno.

Under släckningsarbetet — ungefär ½ timma efter eldens utbrott — sprang en genom en rörmuff åstadkommen förbindelse mellan hufvudröret och sprinklersanläggningen, hvarigenom hela sprinklersanläggningen blef försatt ur funktion. Rörbrottets orsak är att söka i deformation af väggar och bärande konstruktioner samt i instörtandet af brinnande delar af taket.

Något anmärkningsvärdt inflytande på släckningsarbetet har sprinklersanläggningen icke utöfvat. Den trädde visserligen i funktion vid brandens utbrott och underrättade om elden, men detta var också allt.

Torkrummet, i hvilket elden utbröt, brann fullständigt ut; de bärande jernkonstruktionerna och bölgblecksväggarna blefvo fullständigt deformerade. Elden hann dock icke att angripa de bredvid och under liggande lokaliteterna.

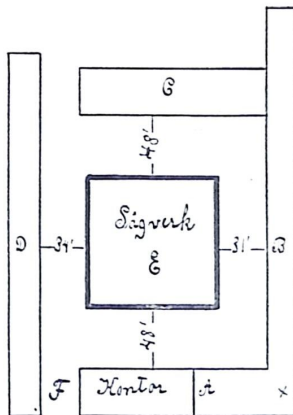
Angående orsaken till eldens uppkomst kunde intet fastställas; dock synes sjelfantändning icke utesluten. Möjligt är också, att elden förorsakats af arbetare, som voro sysselsatta med att anlägga ventilatorer på taket öfver torkrummen.

Å anläggningen, hvilken, såsom ofvan omnämnts, anlades för öfver 25 år sedan af firman Mather &

Platt Ltd, Manchester, hade under den mellanliggande tiden inga anmärkningsvärda förändringar vidtagits. Den med nämnda firma i intimaste beröring stående Grinnell Sprinkleraktiebolaget u. p. a. Berlin NW. 6, Schiffbauerdamm 15, hade flere gånger förgäves gjort anbud till Berlins Velvetfabrik angående ombyggnad af anläggningen. Denna motsvarade ju ingalunda de anspråk, som man på en dylik måste ställa. Så fanns ju t. ex. endast ett vattentillopp, under det att man måste fordra tvenne från hvarandra skiljda, alltid funktionssäkra och tillfyllestgiivande tillförselkällor. Dessutom voro sprinklershufvudena endast anbragta i taket af torkrummet och icke, såsom man måste fordra vid dylika ofvan på hvarandra lagrade, lätt brännbara ämnen, äfven å väggar och i de gångar, som böra hållas fria från upplagring.

Det andra fallet, då en sprinklersanläggning icke kunnat rädda från totalförlust, finnes beskrifvet i Assuradören. Skandinavisk Forsikrings-Tidende, Köbehavn, häfte 16, 1910, och bär till öfverskrift: Fanns något fel å sprinklersystemet?

I april 1910 förstördes totalt genom brand ett sågverk och ett timmerupplag, som tillhörde en firma i Glasgow, och detta trots det att en del af ifrågakarande byggnader voro försedda med ett automatiskt sprinklers-system, hvilket bade med hänsyn till installation och vattentillförsel var godkändt af vederbörande brandförsäkringsbolag. Huru detta kom sig, framgår af nedanstående rapport som afgafs på brandstället, medan elden ännu glödde i ruinerna. Angående de lokala förhållandena hänvisas till här nedan införda situationsplan.

Det bör erinras om, att endast sjelfva sågverket — E var skyddadt genom sprinklers. De angränsande byggnaderna A, B, C och D voro, med undantag af det i byggnad A inrymda kontoret, af trä och uppförda i 3 våningars höjd. Golvfen voro af spelkonstruktion, för att skaffa luften tillräde till det lagrade timret, taken voro af skiffer. De fyra byggnaderna A, B, C och D voro alla utan sprinklers.

Rapport:

I sågverket afslutades arbetet den 25 April kl. 9 f. m. för frukostrast. Ungefär 15 minuter senare utbröt eld i byggnad B (x angifver platsen): elden upptäcktes omedelbart af arbetarne, som lade ut en slangledning och försökte med denna att släcka elden. Detta lyckades emellertid icke; elden spred sig med förfärande fart, och inom kort stodo alla sågverket omgifvande

byggnader i brand. Brandkåren alarmerades kl. 9.23 f. m. och ankom till brandstället kl. 9.30 f. m. med bl. a. en motorspruta. Andra afdelningar af brandkåren kommo efter hand tillstädes, och snart voro 10 sprutor på platsen, af hvilka dock icke mer än 7 kommo i verksamhet, alldenstund vattenledningsrören, som voro 9 tum i diameter, icke kunde gifva vatten till flere än dessa 7 sprutor.

Brandchefen konstaterade vid sin ankomst till brandstället kl. 9.30 f. m. att elden fått en sådan fart, att brandmanskapet icke kunde tränga längre in i gården än till hörnet vid kontoret (punkt F å planen), och att det enda, man kunde våga hoppas på, var att kunna rädda närliggande byggnader. Han konstaterade vidare, att han vid framkomsten hörde sprinklersanläggningens larmlockor gå, hvaraf måste slutas, att sprinklers i sågverket träd i verksamhet.

Efter branden voro byggnaderna totalt förstörda på när skifferstenarne, som lågo kringströdda bland ruinerna, hvilket ju visar, att då eldhärdar funnos på alla sidor af sågverket, detta var till spillo gifvet trots sprinklersanläggningen. Ehuru sågverket var uppfördt af tegel, var det dock öppet i båda ändar, gafnar och golf voro af trä. När härtill kommer innehållets högst brandfarliga beskaffenhet och det faktum, att platsen mellan A och E samt C och E var fylld med timmer, så kan man ju räkna ut resultatet. Hettan var också så intensiv, att fönstren i en del byggnader, belägna på andra sidan af vägen, hvilken här var 54 fot bred, sprungo sönder, och fönsterkarmarne kolades.

Installationen af sprinklersanläggningen utfördes under loppet af 1903, och anläggningen fick vatten genom en 6-tums ledning från en 9-tums hufvudledning i vägen, hvilken senare visade ett statistiskt tryck af 35 pund pr. qv.-tum. Dessutom fick anläggningen vatten från en tank, som hade en kapacitet af 7,509 gallons

vatten. Denna tank var anbragt 15 fot öfver det högst placerade sprinklerhufvud inom sågverket. Alla de 419 sprinklerhufvudena måste hafva smält, ty icke en enda återfanns efter branden. Det kan vara af intresse att anmärka, att den 27 April 1907 en i sågverket utbruten eldsvåda släcktes genom 9 sprinklers, och skadan uppgick till 90 pund sterling, och den 20 Augusti 1909 släcktes en eldsvåda i sågverket med 1 sprinkler. Skadan uppgick denna gång till 10 pund st.

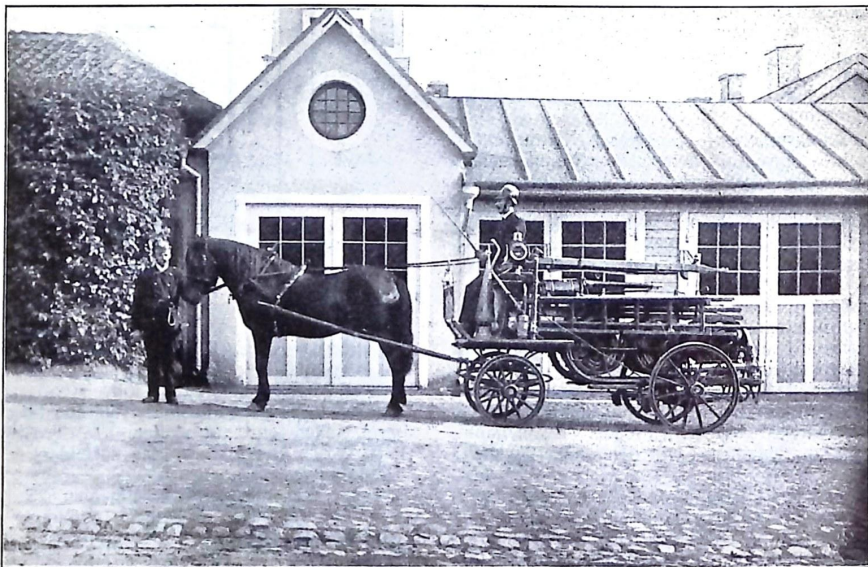
Orsaken till eldens uppkomst kunde ej konstateras, man måste nöja sig med att kunna fastställa, att det af sprinklers skyddade sågverket var den byggnad, som elden sist förstörde.

Det är lättare att vara bakklok än förklok, men det är ju egendomligt, att icke installatören af sprinklersanläggningen eller försäkringsbolaget, eller snarare båda hade ställt den bestämda fordran, att alla byggnader skulle förses med sprinklers. Under identiska förutsättningar kan ju en dylik kalamitet utpreparas när som helst.

Man kan icke vänta, att sprinklers skola kunna fylla sin mission under dylika omständigheter, och man kan tryggt påstå, att till och med om mellanrummet mellan den af sprinklers skyddade byggnaden och omgivande hus varit en half gång till så stort, så skulle elden det oakadt haiva fortplantat sig till sågverket. De ryska försäkringsbolagen haiva infört en god bestämmelse, som antogs redan för 15 år sedan, den nämligen, att byggnader, som ligga inom 42 fot från hvarandra, skola förses med sprinklers. Denna bestämmelse gäller för alla risk-klasser och deraf förklarar, hvarför alla fritt liggande byggnader i Ryssland såsom ångpannehus, smedjor o. s. v. inom industri-etablissemang, försedda med sprinklers-anläggning, äro utrustade med sprinklers.

Angående svaret på den fråga, som artikelns titel framställt, måste detta blifva ett afgjordt "Nej!".

Mariestads brandkårs brandredskap.

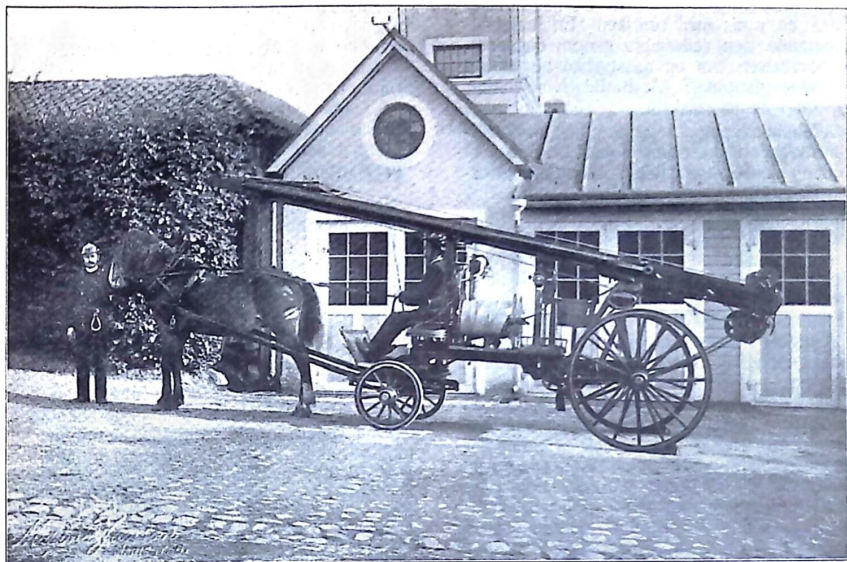

Redskapsvagn försedd med 3 aflyftbara slangrullar, 2 på hvardera sidan, utgörande dessa, tillsammans

med de s. k. öfverfallen, sittplatser för manskapet, på samma gång de sammanhålla stegarna, 2 dubbla brand-

posthufvud med sina brandpostnycklar, 4 strålrör, 1 pyttsspruta, 1 hopfällbar hakstege samt öfverst en mek. hopfällbar sjukbår jemte öfrigt materiel och verktyg

posthufvud, 2 strålrör och materiel för räddning af människolif samt plats för mindre verktyg m. m. Sittplatser finnes för 4 man utom kusk. Då stegen är

m. m., allt så placeradt, att den minsta sak hvar för sig kan uttagas för användning, utan att den materiel rubbas, som ej erfordras.

Mek. stege är gjord i 3 hopskjutbara längder och uppbares på jernstativ, för öfrigt utrustad som materialvagn med 2 afliftbara slangrullar, 1 dubbelt brand-

hyfvad, när den upp till 15 meter från marken. Står äfven fristående med 4 à 5 mans belastning.

Ångspruta Nr 5 af Ludwigsbergs fabrikat är försedd med tvenne vattentlopp för tryckslang och returventil.

J. F. N.

Visby.

Tisdagen den 12 April i år stod i Gottlands Allehanda att läsa en notis med rubriken "En lustig historia", afhandlande den sedermera genom dagspressen spridda berättelsen om en misslyckad inspektion af Visby brandkår genom S. A. B. B. Notisen har äfven varit införd i denna tidskrift.

Gottlands Allehanda uppgaf i denna notis, att brandinspektören mottagit poliskonstapelns med "varma servietter" för den naivitet, han ålagt i sin tjensteutföring.

Den 14 April innehöll G. A. följande notis: "*Polisen var inte naiv*". Med anledning af notisen i tisdagsnumret om brandkårens alarmerande genom en försäkringsinspektör och de åtgärder, hvartill detta föranledde från polisens sida, har man bedt oss påpeka, att vakthafvande poliskonstapeln härvid handlade i fullkomlig enlighet med gifna order, som lyda, att om på dagen signal gifves från något af brandskåpen, polisen bör först — om detta kan ske utan nämnvärd tidsutdrägt — söka förvissa sig om, huruvida det är allvar menadt eller icke, innan han allarmerar brandkåren. Då nu telefon finnes alldeles intill, der det signalerande brandkapet är placeradt, så gjorde konstapeln alldeles rätt i att först telefonledes förfråga sig om, huruvida någon person syntes till vid brandskåpet i fråga, innan han vidtog någon annan åtgärd.

Den alarmerande inspektören lär deremot icke hafva handlat fullt juste, då han slog alarm, utan att förut hafva meddelat polismyndigheten sin afsigt att på detta sätt pröfva vårt eldsläckningsväsendes effektivitet".

Med anledning af denna notis tog Brandchefen i Visby till genmäle och i G. A. af den 28 april 1910 finnes under rubriken "Meddelande från allmänhet" följande gensaga:

Herr Redaktör!

Anhålles, att Ni benäget torde intaga nedanstående i Eder ärade tidning.

Med anledning af nyligen inträffad inspektion af härvarande brandväsende, då genom polisens förhållande brandstyrkans uttryckande helt och hållet, trots alarm, måste inställas, var i Eder tidning af den 14 d:s en notis synlig, upplysande i sin första del, att polisen handlat efter order.

Då försigtigtvis ej angifves, hvem som utfärdat denna order, kan allmänheten knappast undgå att tillskrifva brandbefälet densamma.

Jag får härmed efter skedd preliminär undersökning offentligent förklara, att hvarken brandbefälet eller den myndighet, hvarunder dessa sortera, gjort sig skyldiga, ej heller kunnat göra sig skyldiga till dylika i uppenbar strid med brandordningens för Visby stad föreskrifter.

Om en dylik order af obehörig utfärdats och af polisen respekterats, hade vid senaste brandtillfälle med all säkerhet en omfattande eldsolycka inträffat, möjligen också människolif blifvit spildt. Minuterna äro dyrbara vid brandsläckning, i synnerhet i dess början, och vid inspektionsalarmen var möjligheten att alarmera brandstyrkan försinkad med 15 min.

Då allmänhetens rätt till skydd för såväl lif som egendom genom dylikt missförhållande kränkes, brandbefälets myndighet undergräves, och brandkårens anseende här såväl som på fastlandet lider, har jag anmält förhållandet till Visby Drätselkammare, hvilken gått i förtäring om undersökning.

Rörande notisens senare del, brandinspektörens omskrifna obehörighet, bifogas härmed i bevittnade afskrifter handlingar, som till fulla styrka tillförlitligheten hos tidningens sagesman.

Visby 25 April 1910.

Med utmärkt högaktning

Arvid Zetterling.
Brandchef.

Till Magistraten i Visby.

Sedan Drätselkammaren i Visby i skrifvelse af den 11 d:s hit anmält, att stadens brandväsende blifvit omorganiseradt, samt anhållit, att Styrelsen för Städernas Allmänna Brandstodsbolag måtte föranstalta om besigtning af detsamma för vidtagande af nedsättning i bolagets försäkrings tariff för Visby, får Styrelsen, som det enligt § 48 i det af Kungl. Maj:t den 25 November 1898 för Brandstodsbolaget fastställda reglementet — intaget som Bihang till Svensk Författningssamling för år 1898, n:r 86 — åligger att "så ofta det anses erforderligt, verkställa undersökning af det sätt, hvarpå vederbörande samhällen handhafva sitt eldsläckningsväsende", hos Magistraten anhålla, att, i likhet med hvad som delgivits af vederbörande i andra städer med fasta brandkårer, tillstånd måtte lemnas styrelsen att från och med innevarande år högst en gång hvarje år låta genom något af styrelsen utsedt ombud oförberedt alarmera stadens fasta brandkår.

Styrelsen motser under den närmaste tiden benäget svar å denna sin framställning.

Stockholm den 21 Februari 1905.

Städernas Allmänna Brandstodsbolag.

Johan Östberg. W. Heijkenskjöld.

Till Styrelsen för Städernas Allmänna Brandstodsbolag.

Till svar å Styrelsens skrifvelse med anhållan om tillstånd att, för undersökning af det sätt, hvarpå stadens eldsläckningsväsende handhafves, få oförberedt alarmera stadens fasta brandkår, får Magistraten meddela, att något hinder härför icke möter.

Visby rådhus den 4 Mars 1905.

På Magistratens vägnar:

C. Een.

De här ofvan införda handlingarna tala för sig själva och visa, med hvilken nonchalance, man anser sig kunna behandla brandmyndigheten. Utan att brandchefen, som dock enligt lag har ansvaret, blifver satt i tillfälle att yttra sig, beviljar magistraten i staden S. A. B. B:s styrelse rätt att oförberedt alarmera stadens brandkår, i uppenbar strid med bestämmelsen i Kungl. Maj:ts nädiga brandstadga för rikets städer. Redan detta är ju att visa en ringaktning mot brandväsendet, som är egnadt att väcka uppseende.

Men när så Magistraten gifvit detta tillstånd och derom meddelat brandchefen, må det väl anses som höjden af oförsynthet, att en underordnad tjänsteman (stadsfiskalen?) utan brandchefens vetskap utfärdar or-

der, sådana, som här blifvit gifna: att vakthafvande poliskonstapeln skall, om på dagen signal gifves från något af brandskåpen, först söka förvissa sig om, huruvida det är allvar menadt eller icke, innan han alarmerar brandkåren.

Brandchefen har alldeles rätt, då han säger, att den stora allmänheten knappast kan undgå att skjuta skulden för en af denna grund försenad eller uteblifven uttryckning på brandkåren, hvarigenom denna åter riskerar att förlora det förtroende, som brandkåren nästan utan undantag ega i våra svenska städer.

Det vore därför att önska, att upphöjningsmannen till denna order finge sig en väl förtjent näpset för sitt oblyga tilltag, sig själf till straff och androm till varnagel.

Skånska Brandkårsförbundets årsmöte i Christianstad

den 16 och 17 Juli 1910.

Förbundet afhöll sitt 2:dra årsmöte i Christianstad på A.-B. Svenska Biografteaterns lokal. Af förbundets medlemmar hade ett 50-tal infunnit sig.

Förbundets ordförande, kapten C. O. Gabrielson från Hesselholm, hälsade med några ord de närvarande välkomna.

Skånska brandkårsförbundet, yttrade talaren, firar i dag sitt andra årsmöte. Förbundet är således ännu helt ungt och kan därför ej påräkna någon större publik, men vi hoppas, att vid kommande årsmöten kunna få betydligt flera åhörare, än hvad som i dag infunnit sig. Jag ber att få hälsa alla, såväl förbundets medlemmar som öfriga åhörare, hjärtligt välkomna. Samtidigt ber jag få erinra om, att mötet fortsättes i morgon med en intressant uppvisning å brandstationen härstädes.

Förste föredragshållaren var brandchefen i Christianstad, löjtnant H. Fogelklou.

Denne gaf nu en af karta illustrerad skildring af Michaeliskyrkans i Hamburg brand den 3 Juli 1906. Föredraget belönades med kraftiga applåder.

Nu följde en intressant uppvisning af biografbilder af olika städers brandkåren från Paris och Newyork till Christianstad. Äfven en del bilder från större eldsvådor, bl. a. Råbölfsbranden i fjor, förevisades.

Härpå höll brandchefen, löjtnant G. Braun, Helsingborg, ett föredrag om handkraftsprutor och gaf härunder en del råd vid inköp, afprofning, förvaring etc. Äfven efter detta föredrag följde applåder. Kapten Gabrielson uttalade nu allas tack till föredragshållarne och till biografteatern för de synnerligen intressanta bilderna.

Föredragen för dagen voro nu slut, och man begaf sig ned till brandstationen, som demonstrerades af löjtnant Fogelklou. Äfven besågs den utställning af brandredskap, som var anordnad å brandstationen.

Kl. 9 samlades man till gemensam supé och samkväm å Frimurarehotellet.

Söndagens förhandlingar.

Vid söndagens förhandlingar upplästes först ett par hälsningstelegram, som anlänt till mötet, dels från

förbundets hedersledamot landshöfdingen, greve Robert De la Gardie, som f. n. vistas i Marienbad, dels från Finlands brandkårsförbund. Sistnämnda telegram var af följande lydelse:

Våra bästa välönskningar till ett fortsatt framgångsrikt arbete till fromma för Skånes fagra och lyckliga bygder.

Telegrammet var undertecknad af vice brandchefen i Helsingfors, Ekman.

Af styrelseberättelsen för gångna verksamhetsåret, som upplästes af ordföranden, framgick, att förbundets styrelse ingång till k. m:t med framställning om åstadkommande af en brandstadga för landsbygden, samt att länsstyrelsen i Malmöhus län, som yttrat sig öfver förslaget, i hufvudsak tillstyrkt detsamma.

Under året hade i flera fall biträde lämnats af förbundet vid organiserandet af frivilliga brandkåren å landsbygden.

Vidare meddelades, att följande ömsesidiga brandstodsbolag lämnat understöd åt förbundet för eldsläckningsväsendets höjande, nämligen: Villands, Gärds och Albo; Oxie, Skytts och Wemmenhög; Färs och Frosta nya samt Ingelstads och Järrestads brandstods-föreningar.

Till revisorer omvaldes handl. C. J. Liljedahl i Eslöf och landtr. A. Ljungstrand i Röstanga. Till revisors-suppleant nyvaldes brandchefen Tell i Landskrona.

Beträffande platsen för nästa årsmöte hade af styrelsen föreslagits alternativt Ystad och Trelleborg, men mötet uppdrog åt styrelsen att utse lämplig plats, antingen endera af de nämnda platserna eller annan plats.

Härpå vidtog diskussion i de å programmet upptagna ämnena.

Om upprättande af ett brandkårsmuseum i Skåne

hölls inledningsföredrag af brandchefen i Helsingborg, löjtnant G. Braun. Tal. påpekade vikten af, att ett museum anordnas, som kan visa utvecklingen af brandväsendet från äldsta tid till våra dagar. Svenska brandmannaförbundet har redan beslutat anordna ett dylikt museum för hela Sverige och börjat insamlingen af föremål för museet, hvarför det vore på tiden att något gjordes här i Skåne, så att inom provinsen befintliga äldre brandredskap o. d. få stanna inom ett provinsens eget museum. Lämpligast vore, ansåg tal., att en museiämnad omedelbart tillsattes med uppdrag att vidtaga åtgärder för anordnande af ett dylikt museum.

Löjtnant H. Fogelklou fann frågan för tidigt väckt, hvaremot fanjunkare S. A. Dencker, Landskrona, talade för inledarens förslag under framhållande af, att på vår landsbygd mycket, som lämpar sig för ett brandkårsmuseum, finnes att tillvarataga.

Mötet beslöt också, att en komité på fem personer skulle tillsättas. I komitén invaldes löjtnant G. Braun (sammankallande), fanjunkare S. A. Dencker, löjtnant H. Fogelklou, kamrer E. Cederholm, Köpinge, och källarmästare Alfr. Bengtsson, Marieholm.

Om orsakerna till eldsvådor å landsbygden

hölls ett med lifligt bifall hälsadt inledningsanförande af källarmästare Alfr. Bengtsson, Marieholm. Tal. var af den mening, att den mest förekommande anledningen till eldolyckor var bristfälliga rörledningar. Brandstodsforeningarnas sockenombud borde, framhöll tal., mera samvetsgrannt än som nu sker, utföra sitt åliggande; de ha både rättighet och skyldighet att tillse, att skorstenar och rörledningar befinna sig i tillfreds-

ställande skick och äfven att ge anvisningar för bristfälligheters afhjälpande. Äfven vore det af vikt att tillse, att brandredskapen äro i ordentligt skick.

Löjtnant G. Braun påpekade nödvändigheten af lagbestämmelser beträffande brandväsendet å landet; genom dylika skulle de af inledaren påpekade olägenheterna bäst undanröjas.

Tapetsaren E. A. Sangberg fann det nödigt, att vid brandsyn å landsbygden en verklig fackman alltid medföljer för att tillse, att allt är i ordning ifråga om rörgångar o. d.

Verkmästaren Wennborg, Skromberga, ansåg lämpligt, att i en brandstadga infördes äfven bestämmelser om förfarandet vid tröskning, så att de vid tröskning ofta uppkommande eldsvådorna kunde inskränkas, och hr Dencker förordade i detta fall införande i tidningarna på hösten genom förbundets försorg af en uppmaning till landtmännen att iakttaga större försigtighet vid tröskning.

En talare ville, att brandstodsbolagen skulle tillhålla försäkringstagarna att skaffa sig kolsyresprutor i stället för assuranssprutor.

Diskussionen utmynnade i att åt styrelsen uppdrogs att ånyo ingå till k. m:t med en framställning, att en brandstadga för landsbygden måtte snarast komma till stånd. Den borde gälla för hela riket, men vara affattad i så allmänna ordalag, att hvarje kommun sedan kunde med ledning af densamma hvar för sig antaga brandordning.

Om vattenanskaffningen vid eldsvådetillfällen

på lar det

hölls inledningsföredrag af örvaltaren C. Alburn, Teckomatorp, som redogjorde för enskildheterna vid vattenanskaffningen under eldsvådor och lämnade en del anvisningar härutinnan.

Löjtnant Braun framhöll under den därpå följande diskussionen nödvändigheten af, att cheferna för frivilliga brandkårer hvar i sin ort hade noga reda på brunnar o. d., hvarifrån vid eldsvådor vatten kunde hämtas.

Hr Dencker talade för, att man mera allmänt i byar och socknar anordnade vattendammar eller större gemensamma brunnar, hvarifrån vatten för släckning kunde hämtas, och till denna synpunkt anslöt sig fabriksidkaren Troedsson från Bjärnum.

Diskussionen fick utgöra svar på frågan.

Därefter inledde löjtnant Fogelklou diskussion om

Samaritväsendet vid de frivilliga brandkårerna.

Han uttalade som önskemål, att man inom de frivilliga brandkårerna å landsbygden ville ägna intresse åt samaritväsendet, ordna hjälpförbandsplats, anskaffa förbandslådor, bårar o. d. Äfven förordade tal. att man alltid vid brandkårerna hade till hands en revolver med skarpa patroner, för att vid eldsvådor, då det t. ex. visade sig omöjligt att få ut djuren ur brinnande byggnader — såsom senast hade hänt vid Råbelöf — kunna förkorta djurens lidanden genom att nedskjuta dem.

Fanjunkare Dencker underströk lifligt hvad inledaren yttrat och föreslog, att mötet lämnade ordföranden jämte ett par andra personer i uppdrag att till brandkårernas å landsbygden tjänst uppsätta anvisningar för samaritväsendets ordnande.

Härtill utsågs mötet ordföranden samt löjtnant H. Fogelklou och handl. Lindborg.

Om utgifvandet af en folkskrift

med föreskrifter om åtgärder till förekommande af eldfara talade inledningsvis förbundets sekreterare kamrer O. Åkeson. Tal. fann det nödvändigt, att allmänheten på ett eller annat sätt uppmanades till försiktighet med handterandet af eld, antingen man nu ville utge en folkskrift eller låta uppsätta plakater i skolor, fabriker och hem med uppmaning till allmänheten i antydnad riktning.

Hrr Wennborg och Dencker underströko ytterligare de synpunkter, inledaren utvecklat, och mötet uppdrog åt styrelsen att låta trycka en del anvisningar för allmänheten och låta uppsätta dessa i skolorna.

Slutligen inledde fanjunkare S. A. Dencker frågan om

Herregårdsbrandkårer.

Tal. framhöll, hurusom i allmänhet på våra herregårdar århundradens gamla minnen förvaras, och att det är af vikt, att dessa bevaras för eldens härjningar. En säkerhetsåtgärd vore, att man allmänt vid herregårdarne anordnade särskilda brandkårer, i hvilka gårdsfolket blefve uppöfvadt, så att de kunde i händelse af eldsvåda utföra ett effektivt släckningsarbete.

Hr Alfr. Andersson, Marieholm, uttalade sig i samma riktning som inledaren, och mötet beslöt på hr Denckers förslag uppdraga åt styrelsen att i cirkulär uppmana till bildande af herregårdsbrandkårer.

Härmed vore mötets förhandlingar slut och deltagarne samlades så vid brandstation för att äse en improviserad eldsvåda, vid hvilken skulle prövas olika kolsyresprutors effektivitet. Äfven visades en af den bekanta maskinfirman Wagner i Stockholm utställd motorspruta i verksamhet.

Mötesdeltagarne blefvo slutligen å brandstationens gård afporträtterade i grupp.

Vid styrelsesammanträde efter årsmötets slut utsågs till brandkonsulent för provinsens landsbygd fanjunkare S. A. Dencker, Landskrona.

Verldsutställningens i Bruxelles brand

den 4 Augusti 1910.

Då detta nummer af Tidskriften kommer i läsarens hand, så har ju för länge sedan den minsta tidning redan mångfaldiga gånger omtalat den stora verldsutställningens brand; de illustrerade tidningarna bragt planer och afbildningar från brandplatsen.

Man har ock skarpt kritiserat de vidtagna anordningarna, brandkårens uppträdande o. s. v.

Då emellertid en stor del af den utländska facklitteraturen ännu icke så mycket sysselsatt sig med frågan, är det ännu vid denna tidpunkt ganska svårt att göra sig en föreställning om, hvad som verkligen varit bristfälligt.

Vi införa här en del uttalanden från fackmässigt håll och skola i den mån, som närmare upplysningar ingå, införa dem i Tidskriften.

I Frankfurter Zeitung för den 16 Augusti 1910 finnes införd en artikel författad af Ingenjören, Brandmeister D. W. Reutlinger i Frankfurt a. Main, utgivare af "Feuer und Wasser", Tysklands väl förnämsta fack-tidskrift på brandväsendets område.

I artikeln framhålles, hurusom väl ingen brandkatastrof sedan branden å hygieniska utställningen i Berlin i midten af 1880-talet så upprört sinnena som just denna i Bruxelles. Om äfven de senare underrättelserna glädjande nog haiva att förmåla, att omfattningen af branden icke varit så stor, som man efter de första telegrammen kunde förmöda, så kvarstår dock det faktum, att oersättliga värden gått förlorade. Den frågan ligger då nära till hands att framställa: har man gjort allt hvad göras kunde för att förhindra sådana olyckor eller hade man kunnat göra mera?

Utställningar höra, som ju brandteknici och försäkringsmän veta, till de brandfarligaste objekt. De äro värre än teatrar, hvilkas brandfarlighet ju är allom bekant. Liksom dekorationer på teatrar äro utställningsföremålen, lättare brännbara än bränsle i en kamin, hvarfats uppställda öfver och bredvid hvarandra. Därtill komma som dekorationer upphängda lättantändliga flaggor, girlander och liknande, hvilka tjänstgöra som stubinträdar, det stora utrymmet i hallarne levererar det för förbränningen erforderliga syret; kort sagt, hvarje utställning är, då de utställda föremålen äro brännbara och vanliga dekorationsmedel användas, så brandfarliga, att brännbarheten hos det träverket, af hvilket byggnaderna mestadels äro uppförda, absolut icke mer spelar någon rol.

(Särskildt med hänsyn till användandet af dekorationer o. d. tyckes man haiva varit oförsiktig i Bruxelles. Ett par dagar efter branden innehöll den i Köpenhamn utkommande Nationaltidende ett intervju med den af Köpenhamns brandöficerare, som på stadens bekostnad besökt utställningen, i hvilket han uttryckte sin förvåning öfver, att man vågat använda så mycket lättantändliga ämnen till dekoreringen. Särskildt hade han fäst sig vid de tygmassor, som voro anbragta under tak — och vid andra fönster, och förklarade, att man aldrig kunnat medgifva ett dylikt arrangement i Köpenhamn, med mindre allt varit impregneradt. Äfven framhöll han, hurusom jernkonstruktionerna i hallarne, oskyddade som de voro, bidragit till den stora förödelsen).

Frankfurter Zeitung fortsätter: Nu känner man ju visserligen på sådana platser, där man icke mer är uteslutande hänvisad till hjälp af en lekmanbrandkår (Laienfeuerwehr) och där, åtminstone i större städer, brandskyddet är anförtrodt åt vetenskapligt skolade fackmän, mycket väl till medel att göra en utställning af brännbara föremål brandsäker eller att ögonblickligen kunna släcka en uppkommen brand, och på förslag i denna riktning haiva brandskyddsteknici icke sparat. Det finnes intet trä, ingen brännbar väfnad, som man icke kan impregnera så, att de, utsatta för eld, icke erbjuda denna ett visst motstånd. Detta motstånd består däri, att det ursprungligen brännbara ämnet visserligen förkolnar, men afgiver ingen låga. Lågan är farlig, den griper allt hvad den kan komma åt, den fortplantar elden.

Ett annat skyddsmedel för teaternas ultima ratio, regnapparaterna. Likaväl som man anbringa dessa öfver teaternas scener, likaväl kunde man — tekniskt sett — anordna dylika eller sprinklers under utställningshallarnes tak.

Men man hvarken impregnerar, ej heller anlägger man regnapparater eller sprinklers, ty allt det där kos-

tar allt för mycket pengar. Alldeles bortsedt från rördledningarna skulle dylika släckningsanordningar fordra stora och högre än utställningshallarnes tak, liggande reservoarer med pumpverk för vattenuppföring. Och impregneringen har ju den nackdelen, att väfnaders o. d. useende förringas, en omständighet, som skulle framkalla de lifligaste protester från utställarne, om man ville försöka genomföra impregneringsmetoder. Man har därför vid alla utställningar hittills nöjt sig med mindre släckningsredskap till stort antal, med hvilka man kunde dämpa utbruten eld i sin linda. (På Bruxelles-utställningen har man släckt en hel rad dylika tillbud med Minimax); man har vidare inrättat brandstationer och vakter, hvilka haft i beredskap större brandmateriel, och satt dessa stationer och vakter i förbindelser med stadens brandväsende för öfrigt.

I Bruxelles tyckes dock särskildt ogynnsamma förhållanden haiva förhöjt brandfaran. Utställningen ligger 5 kilometer utanför staden, så att helt naturligt en afsevärd tid måste förlöpa, innan Bruxelles brandkår med sina hufvudkrafter kunde träda i verksamhet. Dessutom skall under en i slutet af Juni på utställningen utbruten brand stridigheter haiva uppstått mellan brandkåren i Bruxelles och Ixelles. Utställningen ligger nämligen delvis på Bruxelles, delvis på Ixelles område.

Påfallande har också varit, att hallarne öfvergått i hvarandra, utan att man försedt dem med brandsäkra skiljmurar.

Frågan huruvida man i Bruxelles gjort allt för att enligt menskliga beräkningar förhindra en dylik katastrof, eller om man kunnat göra mer, är i n. ytterst svår att besvara. Dock torde man, utan att göra vederbörande någon orätt, kunna antaga, att större uppmärksamhet borde haiva varit nedlagd på brandsäkerheten. Därmed är ingalunda sagt, att katastrofen kunde undgåts, ty brandsäker kan man icke göra en utställning utan ganska dryga kostnader och utan att menligt inverka på utställningsföremålen. Utställningar äro nu en gång högst brandfarliga objekt och skola väl så förbli.

Så långt D. W. R.

Den i Köpenhamn utkommande försäkringstidningen "Assurandören" skriver om branden:

De upplysningar, som kommit till försäkringsgivar-nes kännedom efter branden, visa, med hvilket otroligt lättsinne man behandlat saken. Efter att haiva omtalat impregnering och sprinklers, "hvilka varit utställningskomitén fullständigt främmande", säger tidningen: Då därtill kommer, att utställningens brandvakt utgjordes af endast 11 man, och första afdelningen af Bruxelles brandkår först 18 minuter efter utbrottet kom tillstädes, så torde väl häri få sökas orsaken till eldens hastiga spridning. När så ändligen brandmaterielen kom på plats och skulle användas, visade det sig, att vattentillförseln icke räckte. Brandposter funnos i tillräckligt antal, men gävo intet eller föga vatten, ett bevis på bristande förutseende. Litet batar det nu efter branden, att utställningskomitén beslutat uppföra brandstation med 60 mans besättning och motsvarande utrustning.

Slutligen framhåller tidningen, hurusom brandförsäkringsbolagen åter fått bekräftelse på, att oskyddade jernkonstruktioner endast erbjuda ett ytterst ringa motstånd mot elden.

"Gjallarhornet" betraktar saken från försäkringsteknisk sida, och konstaterar, att de svenska bolagen äro blott obetydligt intresserade i branden. Man loivar att återkomma till ämnet.

Den norska "Forsikringstidende" hoppas, att den timade branden måtte bidra till, att man vid kommande utställningar rustar sig bättre för att möta en katastrof som den inträffade, ty nu efter branden kommer både den ena och den andra svagheten fram, svagheter, hvilka, särskildt hvad släckningsväsendet beträffar, äro så i ögonenfallande, att de borde och kunde ha undgåts.

Tidskriften framhåller slutligen, att försäkringsgif-

varne som regel blifva för sent tillkallade, då det gäller att bedöma byggnadssätt o. d. Det vore bättre att genast söka samarbete, då därigenom förvisso aisevärda summor kunde sparas.

"Brandluren" framhåller i sitt omnämnande om branden, att den förefintliga brandvakten varit otillräcklig och illa utrustad, samt att ledningen på brandplatsen varit under all kritik.

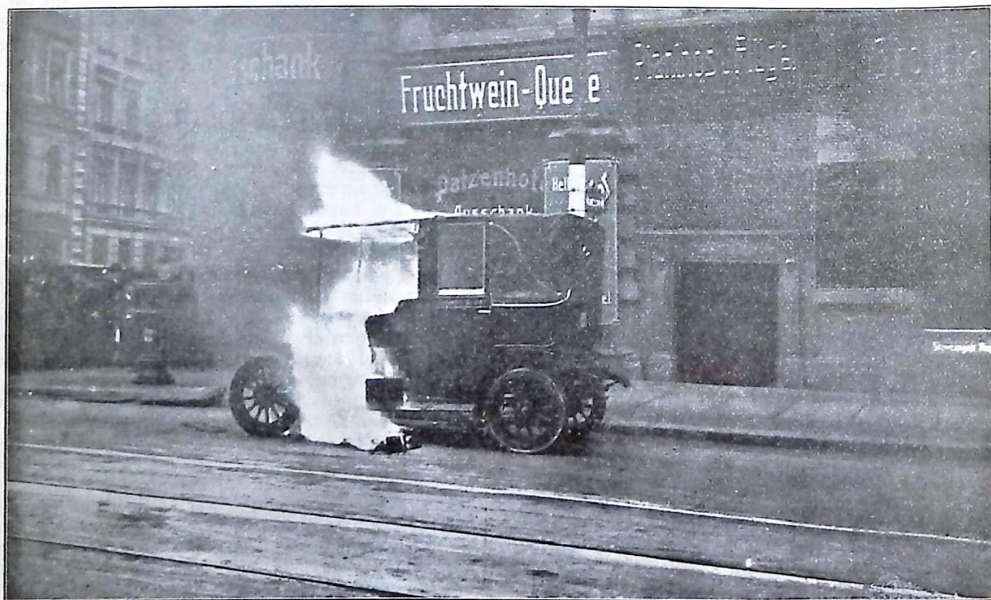
Vi skola som sagt återkomma till ämnet.

Brand af automobiler i Berlin.

I Berlins årsredogörelse för 1909 finnes en statistik öfver eldsvådor å automobiler under tiden 1 april 1905 till 31 mars 1910 och till hvilka brandkåren blifvit alarmerad. Det förhållandevis ganska afsevärda antalet af dylika eldsvådor och deras skenbara tilltagande äro egnade att väcka ett särskildt intresse i och för studiet af dylika eldsvådors uppkomst och sätt att förebygga desamma. Man är derved nästan uteslutande hänvisad till chaufförernas utsago, enär brandkåren som regel tillkallas eller inträffar på brandstäl-

och december visa hvardera 25, under det att juli och augusti hafva hvardera 9, september 7 och juni 6. Beträffande tid på dygnet visar tiden kl. 6 e. m.—12 midn. maximum med 64 fall, tiden kl. 12 midd.—6 e. m. 48 fall, kl. 12 midn.—6 f. m. 45 fall och tiden kl. 6 f. m.—12 midd. 35 fall.

Af tabell 2 framgår att det ojemförligt största antalet eldsvådor — 184 af 192 — träffat de med benzin drifna automobiler. Användandet af benzin förklarar dessa relativt ofta inträffande eldsvådorna. De ä

let så sent, att branden redan tagit den omfattning, att orsaken icke längre kan med bestämdhet fastställas. Orsakerna till dessa eldsvådor äro att söka dels i automobilens konstruktionsdetaljer dels ock i slarf och oörsiktighet vid skötseln.

Tabellerna 1 och 3 visa, att de flesta af dessa eldsvådor uppstå under de månader och de tider på dygnet, då man har att räkna med konstgjord belysning på fordonen eller i garagerna. Maximum inträffade sålunda under januari månad med 36 fall, oktober

elektriska automobiler inträffade eldsvådorna äro deremot betydligt mindre till antal — 8 på 5 år — och hafva dessutom i och för sig varit relativt obetydliga. Dessa senare eldsvådor voro samtliga släckta redan vid brandkårens ankomst. Å ångautomobiler hafva inga eldsvådor inträffat.

Såsom af tabell 4 framgår, är den af chauffören angifna orsaken till eldens uppkomst i många fall (35 st.) att söka i oförsiktigt handhavande af bränslematerielet, eld och ljus. I nästan lika många fall (33 st.) angifves

orsaken ligga i förgasaren. Af chaufförerna uppgifves då, att lågan slagit tillbaka från motorcyklindern till förgasaren. Detta torde nog också ega sin riktighet, men dessa eldsvådor äro för det mesta mycket lätta att släcka, om mellan benzinbehållaren och förgasaren finnes anbragt en afstängningsmekanism.

Det ojemförligt största antalet eldsvådor inträffade på gatan (143 st. af 192), deremot har antalet eldsvådor på gårdar, i garager och verkstäder afsevärdt gått ned, siffrorna äro resp. 16, 28 och 4.

Äfven om antalet eldsvådor under årens lopp har stigit, så måste man vid bedömandet taga i betraktande antalet af de i drift varande motorfordonen i Berlin. Antalet fastställdes tjänstligt den 1 januari 1907 till 1,408 stycken. 1 januari 1908 hade antalet stigit till 2,414 st. 1 januari 1909 till 2,863 st. och 1 januari 1910 till 3,422 st.

Antager man nu, att tillväxten fördelat sig något så när lika under dessa år, så visar sig antalet fordon i förhållande till antalet eldsvådor å dem som följer: 1907—39, 1908—42 och 1909—47. Dessa siffror bevisa, att procenten brandtillfällen varit i ständigt aftagande under åren 1907—1909 nemligen resp. 2,04 1,50 och 1,50 %.

Tager man i betraktande den materiel, som blifvit tagen i användning vid släckningen af automobileldsvådorna, så visar tabell 5 en öfersikt, af hvilken framgår, att elden i 72 fall blifvit släckt före brandkärens ankomst, i 64 fall användes mindre släckningsredskap såsom assurranssprutor, ämbar, sand e. d. i 52 fall användes 1 slangledning från gasspruta eller hydrant och i 4 fall 2 slangledningar.

Brandposter å husgårdarne.

Som min uppsats öfver detta ämne i "Svensk Brandkärstidning" N:r 7 af en artikelförfattare i Tidskrift för Brandväsendet" bemötts med "några små inlägg", beder jag att i detta N:r af Eder ärade tidskrift få infördt nedanstående som ett förtydligande af min förra uppsats samt ett närmare preciserande af de synpunkter, som dervid gjort sig gällande.

Frånsett författarens inledning, som jag med tystnad förbigår, börjar artikeln: "I allmänhet, innan nya anordningar inom olika verksamhetsområden vidtagas, bör man först tänka på, huruvida den tilltänkta anordningen eller förändringen är praktisk, eller om man i ett eller annat afseende kan vänta sig någon fördel deraf, för att, om det så visar sig, sedermera bestämma sig för dess genomförande."

Oftvanstående resonemang är enligt min uppfattning det enda riktiga, som kan förekomma, innan en anordning vidtages eller en handling utföres, och jag utgick från samma synpunkter, då jag skref min uppsats om "Fördelen af vanliga brandposters inläggande å husgårdarne" och gör det i regel alltid, innan jag företager någonting, så att i detta stycke är det endast slutledningarne, som blifvit något olika.

Författaren säger: att inlägga brandposter på en del gårdar och utesluta andra är icke någon mening i.

Om till en afsevärd förbättring inom ett visst område ett uppslag har gifvits, är det i de allra flesta fall omöjligt att samtidigt genomföra dessa anordningar öfver hela samhället. På samma sätt är det med

de af mig föreslagna brandposterna, men derfor att en sådan anordning icke kan genomföras öfver det hela, åtminstone icke samtidigt, bör den enligt mitt förmenande icke kunna betecknas som meningslös.

Jag vill nu, liksom i min föregående uppsats, påpeka, att min mening *icke var*, att de nu brukliga, på vanligt sätt placerade brandposterna skulle slopas.

Mitt förslag är därför endast en tillökning af brandposternas antal, och denna tillökning förlagd till husgårdarne å där af mig föreslagis antydd lämplig plats. Att det finnes gårdar, isynnerhet små sådana i äldre stadsdelar, som äro belamrade med en hel del föremål, har jag kändedom om, men i regeln äro äfven dessa omedelbart intill källposten fria, hvarför ett standrör med lätthet kunde anslutas till en där befintlig brandpost.

Frånsett dessa omtvistade gårdar finnes det äfven andra, stora, fria — och detta är numera regeln — från hvilken en släckning i en gårdsbyggnad med oomtvistlig fördel bör kunna dirigeras. Det finnes speciellt i Gbg. något, som kallas för "Landshödingehus", på vissa ställen uppförda i dubbla rader från gatan. Å sådana komplexgårdar, i regeln stora, torde det vara synnerligen fördelaktigt med mina brandposters placering, och ber jag att få hänvisa till min i föregående uppsats intagna motivering.

Å de fastigheter, som vore försedda med brandpost, skulle detta gifvetvis vara antydt med en öfver porten utstående skylt på samma sätt, som man annars lämpligen bör beteckna en brandposts läge.

Författaren talar om idealet för brandposter, sådana, som äro på viss höjd från gatan inlagda i husväggen eller i form af en stolpe äro upphöjda öfver marken.

Dessa brandposter haiva nog sina fördelar, och jag har sett äfven dem på en del platser i utlandet, nu senast på en semesterresa i Danmark. Det var därför fullt öfvertänt, då jag uti min förra uppsats skref, "vanliga brandposters inläggande å husgårdarne". Ordet "vanliga" behöfver här icke nödvändigtvis betyda, att det skall vara sådana som de t. ex i Göteborg brukliga, utan meningen, om än otydlig, är, att det bör vara lika brandposter på gårdarne, som de i gatan placerade, för att öfver det hela ett enhetligt system skulle bibehållas.

Om man läser min förra uppsats i sin helhet, kommer man lätt till insikt om, att så var meningen.

Angående kostnaderna vill jag äfven hänvisa till min förra uppsats. Man bör dock alltid se en sak i det sammanhang och mot den bakgrund, som den verkliga har. Dyrt och billigt blifva alltid relativa begrepp. Om man genom en brandposts inläggande å en gard, på det af mig föreslagna eller på något annat lämpligt sätt, kan på ett enkelt och för försäkringsgifvaren billigt sätt släcka en vanlig eldsvåda, eller vid en större brand, som författaren utgår ifrån — med jämförelsevis korta och derfor lättarbetade ledningar kraftigt och effektivt möta elden från en gard, äro de för en dylik brandpost nedlagda kostnaderna väl använda pengar och anordningen, äfven för samhället, billig.

Då man en längre tid varit anställd vid ett eldsläckningsverk och varit med om en del stora eldsvådor, gör man lätt den iakttagelsen, förutsatt att man tagit sitt yrke på allvar och med intresse för detsamma egnar sig deråt, att med relativt god tillgång på manuskap och slangar dessa visa sig vara, om en stor eldsvåda skulle på ännu större dimensioner, eller en till samtidigt skulle utbryta, otillräckliga. Den af mig föreslagna anordningen är till stor del dikterad af detta sakförhållande, hvarför jag vågar påstå, att mitt för-

slag genomfördt, skulle göra ett samhälles eldsläckningsverk afsevärdt effektivare.

Vid vanlig användning af brandposterna ifråga har jag utgått därifrån, att eld utbrutit i byggnader belägna å gården. Dessa byggnader innehålla ofta flera bostadslägenheter och andra lokaler än den del af fastigheten, som vetter mot gatan, och för att släcka en där utbruten eld *måste* man in på gården.

Författaren fortsätter: "Om natten skola portarne till gården vara låsta (stängda). Hvad skall då göras?"

Som författaren dolt sig under anonymitetens slöja, vet jag inte riktigt, hur jag lämpligen skall besvara den framställda frågan, ty om densamma icke vore framförd i "Tidskrift för Brandväsendet", Svenska Brandchefsföreningens officiella organ, kunde med skäl dragas i tvifvelsmål, huruvida författaren äger någon närmare kännedom om eldsläckningsförhållanden. Som jag förut omnämnde utgöra gårdsbyggnaderna ofta största delen af en fastighet, och det är inte ovanligt att två tredjedelar däråf äro så belägna, att de kunna näs *endast* från gårdsplanen, hvarom man genom ett besök i de särskilda stadsdelarnes gårdar lätt kan övertyga sig.

Om nu eld uppstår i någon af dessa byggnader nattetid, då portarne äro låsta (stängda) — hvad skall då göras?

Är författaren i okunnighet härom, då "uppnår han nog icke något lyckligt resultat af släckningen", ty faktum kvarstår: han *måste in på gården* för att utföra släckningen.

Angående ledarens plats för dirigeringen af ett släckningsarbete äro vi i en sak af samma åsikt, och det är, att ledaren icke skall binda sig vid någon bestämd plats. Brinner en fastighets fasad, blifver nog ledarens plats i regeln på gatan, men brinner en gårdsbyggnad torde nog gården med fördel böra användas, trots röken.

Beträffande resning af mek. stegar å gårdar säger författaren, att "skola nu äfven ständror och ledningar komma till och hindra resandet, blifver en sådan manöver omöjlig att ens tänka på, än mindre att utföra".

Ständröret tillkommer visserligen, men genom den anordning, som jag förutsatt, kan det mycket väl placeras så, att det icke hindrar något utöfver den förut

befintliga källposten. Hvad däremot ledningarne vidkommer, vinner man genom mitt förslag, att de icke behöfva belamra porten, der under vanliga förhållanden trångaste passagen och där mekaniska stegen måste framforslas för att kunna användas på gården.

Som anmärkningarne mot mitt förslag nu i huvudsak äro besvarade och motiveringen för mina påståenden angifna, vill jag endast tillägga, att angående författarens slupåstående äro vi af alledes motsatt åsikt, ty jag är öfvertygad om, att det allt fortfarande kan tillkomma ett och annat, som är praktiskt, fastän det icke ännu realiserats. Motsatsen är ett fränkännande af möjligheten för all vidare utveckling och tillåter jag mig härom, med en liten omskrifning, låna ett uttryck hämtat ur denna tidskrift: "Tillvaron af en sådan åskådning skulle innebära en betänkelig fara, särskildt för brandförsäkringsgifvarne, ty den bär inom sig fröet till brandväsendets stillastående och så småningom inträffande tillbakagång och förfall".

Vi kunna ju t. ex. tänka på branden å världsutställningen i Bruxelles. Jag har därom läst några artiklar, hvaraf tydligt framgår, att det var just bristen på lämpligt placerade brandposter och praktiska anordningar för öfrigt, som var anledningen till, att branden fick den omfattning, som nu blef fallet. Jag tillåter mig dock betvifla, att vederbörande där faller det yttrende, hvarmed författaren söker affärda mitt förslag:

"Åh nej! hade det varit praktiskt, så hade denna tanke för länge sedan realiserats".

Min förra uppsats, liksom detta mitt anspråkslösa inlägg, är skrifvet med afsikt att gagna det yrke inom hvilket jag är anställd, ty jag anser det vara en brandmans plikt, att i den mån det är honom möjligt arbeta för utnyttjandet af de möjligheter, som finnas och att utarbota nya, för att hålla riskerna nere så lågt som möjligt.

Jag har åtminstone bibringats denna uppfattning genom en sjuårig skola under Göteborgs nu afgångne Brandchef och i den mån, som det gifves mig tillfälle vill jag fortfarande försöka vara denna uppfattning trogen.

Göteborg i Aug. 1910.

Klaes L. Karlsson.

Akademikvarnen i Uppsala härjad af eld.

En af Upsala stads märkligare byggnader, den gamla på studentholmen belägna Akademikvarnen har natten till den 27 Augusti härjats af eld.

Kl. 2.18 f. m. alarmerades brandkåren från brandtelegrafskåpet i hörnet af Trädgårdsgatan och Riddartorget. Brandkåren uttryckte med en redskapsvagn och mekaniska stegen. Vid framkomsten slogo lågorna ut genom flera fönster åt norra sidan, hvarför elden angreps med två slangledningar från denna sida. Som elden redan då syntes hafva ganska stor omfattning, gafs genast order om, att stora ångsprutan skulle utgå. Stora porten till kvarnen måste upphuggas, men elden och hettan voro så besvärande, att strålförarne till en början måste stå på flere meters afstånd från eldhärden, och först långsamt kunde de arbeta sig fram till porten och något innanför denna.

Då elden angreps från norra sidan, började det ena fönstret efter det andra att ramla på södra sidan åt Domborn till. Från Holmens bryggeri angreps då elden äfven från denna sida.

Fem ledningar från tre brandposter voro nu i arbete. — Men elden härjade med oförminskad kraft.

Ångsprutan kunde börja sitt arbete något före kl. 3 f. m. och från denna ledtes två slangledningar, den ena vid eldstället genom grenkoppling utgrenad till två.

Besprutningen kunde nu fördelas på alla sidor, i det att i vattnet i ån äfven stegar restes mot östra sidan, så att huset var helt och hållet omringadt af slangar.

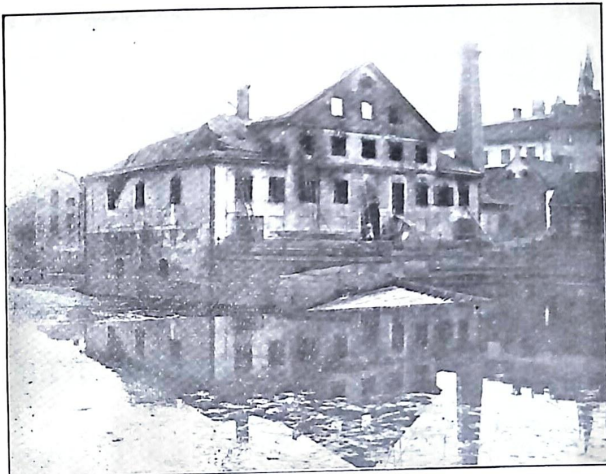
Det var ett hemskt imponerande skådespel, när elden var som starkast och slog ut genom alla fönster och väldiga eldpelare stodo upp öfver taket.

Strax efter kl. 5 var elden begränsad och all fara öfver för kringliggande byggnader.

Vid Holmens bryggeri hade stallet måst utrymmas, enär man icke var säker om att kunna hålla elden från denna byggnad, som blott genom kvarnrännan skildes från eldhärden. När brandkåren kom till platsen stodo flera fönster åt kvarnsidan öppna, men dessa stängdes genast. Hade vädret ej varit så lugnt, är det föga sannolikt, att branden kunnat begränsas till kvarnen.

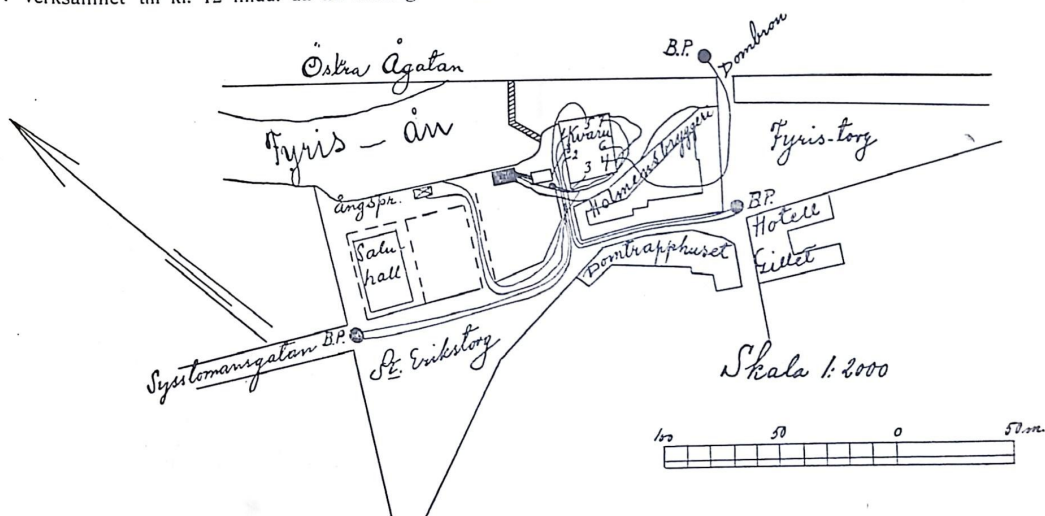
Lyckligtvis inträffade under branden ingen olycks-händelse, trots att faror hotade brandmanskapet på många sätt. Brandkarlarne trängde sålunda in i kvarnen, därvid kvarnstenarne hängde öfver dem. Ett maktpåliggande och farligt uppdrag var äfven att gå upp på taket åt östra sidan, där öppningar höggos under det eldhafvet hotade å ena sidan och strömmen i ån å andra.

All inredning i kvarnen är förstörd, men lyckades

Ångsprutan kunde emellertid nu uppbröstås, under det att fem ledningar från brandposter fortfarande voro i verksamhet till kl. 12 midd. då tre ledningar indro-

man rädda det å västra sidan vidbyggda maskinhuset. Kvarnen, som äges Upsala Akademi, innehaives på arrende af i. handl. A. W. Gustafsson, hvilken gör

gos, och släckningsarbetet bedrefs med återstående två ledningar, 1 befäl och 8 man. Kl. 5 e. m. indrogs ytterligare en ledning och eftersläckningsarbetet kunde öfvertagas af 1 korpral och 3 man till kl. 8 i. m. den 28, då styrkan minskades till 2 man, hvilka fortsatte arbetet till kl. 8 e. m., då sista slangledningen upptogs. Påföljande natt hölls vakt genom kvarnarrendatorns försorg.

stor förlust, då inliggande sädeslager var oförsäkradt. Förlusten beräknas uppgå till omkr. 20,000 kr. Kvarnbyggnaden med inredning är försäkrad i Städernas Allmänna Brandstodsbolag för 115,300 kr. och brandskadan å detta uppgick till kr. 85,461: 50.

Elden har efter hvad senare kunnat utrönas, antagligen uppkommit på så sätt, att friktion uppstått mellan järnbanden å ett stenpar och antändt mjöl och när-

liggande trävirke och denna eld, dold af mjölkaret, ej observerats af kvarnarbetarne, då arbetet för dagen avslutades, och kunde fördenskull få så stor omfattning.

Denna del, som nu härjats af en förödande våldeld, är själfva hjärtpunkten af det äldsta Upsala. Här på Studentholmen har det bedrivits kvarnrörelse sedan medeltiden. Den första kvarnen byggdes därstädes af ärkebiskop Magnus Bosson (död 1289), sedan domkyrkan förut i donation fått kronans fiskvatten under bron.

I början af 1300-talet ägdes hela holmen jämte vattenverk af Andreas And, som sedermera skänkte allsammans af domkyrkan.

I början af medeltiden blef den nedre delen af stadsdelen Fjerdingen, dit Studentholmen hör, mera tätt bebodd. De flesta husen ägdes alltjämt af klerkarna och domkyrkan, hvilken senare där innehade bl. a. en smedja samt en hel del gatubodar.

När Rudbeck sedan omtalar, att genom hans bemedling åren 1664—1666 kronans tullkvarn ombyggdes och reparerades, är det således mycket möjligt, att han åsyftar ofvan nämnda, af ärkebiskop Bosson utförda vattenverk.

Med de inkomster, som gjordes af kvarnen, aflönades Akademiens professorer, däraf namnet Akademi-kvarnen.

Att den nu af elden härjade kvarnen är densamma, som här ofvan omtalats, torde vara mycket svårt att bevisa, men att den räknar såväl materiel som konstruktionssätt från densamma, har den största sannolikhet för sig.

De massiva dörrarna, som mycket påminde om de på Domkapitelhuset, härrörde med visshet från 1600- eller 1700-talets gedigna byggnadskonst; likaså kan man tillskrifva denna de kraftiga stenmurarna, som vid branden visade sig så väl kunna bestå emot den intensiva hettan.

E. W.

Notiser från eget land.

Ny lönestat för Upsala Brandkår.

På förslag af Brandchefen har Stadsfullmäktige vid sammanträde den 20de fastställt följande lönestat för brandkårens personal att gälla från och med den 1 Januari 1911.

För Brandchefen ..	lön kr. 2,500:—	
1 älderstilläg ..	" " 500:—	
Hysesbidrag ..	" " 500:—	3,500:—
För Öfverbrandmästare jämte familjebo- stad ..	" " 1,800:—	
1 älderstilläg ..	" " 200:—	
Beklädnadsersättning ..	" " 150:—	2,150:—
För Brandmästaren jämte familjebo- stad ..	" " 1,500:—	
1 älderstilläg ..	" " 150:—	
Beklädnadsersättning ..	" " 150:—	1,800:—
För Förmannen (maskinisten) jämte familjebostad ..	" " 1,350:—	
1 älderstilläg ..	" " 150:—	
Beklädnadsersättning ..	" " 150:—	1,650:—
För Brandsoldat 1. året ..	" " 900:—	
2. o. 3. " ..	" " 960:—	
4. o. 5. " ..	" " 1,020:—	

För Brandsoldat 6. o. 7. året ..	lön kr. 1,080:—
8. o. 9. " ..	" " 1,140:—
10. o. följ. år.	" " 1,200:—
Arvode till korporal 120 kr. och till vice korporal 60 kr. pr. år.	

Manskapet åtnjuta, förutom bostad, fri beklädnad utom skodon och underkläder, för hvilka i ersättning utbetalas 60 kr. pr. man och år.

Befäl och manskap åtnjuta dessutom fri vedbrand.

Åskskadestatistik. Den af ett par Stockholmsingeniörer upprättade åskledarkontrollanstalten visar, att under årets hittills tilländalupna sju månader åskväder åstadkommit följande fördelser: af blixten träffade och mer eller mindre skadade kyrkor uppgå till ett jämnt 10-tal. Vidare ha 22 boningshus och fabriker skadats och 14 brunnit upp; 13 ladugårdar och stall med tillhörande uthus ha skadats och icke mindre än 48 sådana brunnit; 54 elektriska ledningar ha skadats eller förstört; 124 husdjur ha dödats. I denna siffra äro emellertid icke medräknade mindre djur. Slutligen har blixten mer eller mindre svårt skadat 49 och dödat icke mindre än 11 människor.

Notiser från utlandet.

Danmark.

Enligt den af Grosserer-Societeten utgifna berättelsen hafva 3 danska brandförsäkringsbolag under 1909 på sina danska försäkringar haft en premieinkomst på 1,454,049 kronor, under det brandskadorna hafva uppgått till 709,169 kronor. (För 1908 voro motsvarande siffror 1,428,462 och 707,286.) Berättelsen innehåller vidare en öfersikt öfver de danska brandförsäkringsbolagens verksamhet under åren 1880—1909. Af denna öfersikt framgår, att försäkringssumman för danska försäkringar stigit från 266,3 till 871,2 millioner kronor, och premieinkomster från 567,668 kronor till 1,454,049 kronor. Brandskadorna hafva under perioden utgjort 55 % af premien. Tagas de sista 10 åren för sig, hafva skadorna uppgått till 58 ¹/₁₀ %.

Tyskland.

Enligt "Annalen" hafva de tyska brandförsäkringsbolagen — 32 stycken — under år 1909 haft en premie — inkomst af brutto 2,125 millioner mark, netto 1,164 millioner mark, hviket utvisar en stigning mot föregående år på resp. 2,79 och 1,59 %. Försäkringssumman var vid årets sluts brutto 113,4 milliarder mark, netto 70,0 milliarder, en stigning af resp. 4,83 och 2,87 %.

Bolagens sammanlagda aktiekapital uppgå till 215,5 millioner mark, af hvilka 52 mill. m. äro inbetalda. Reservfonderna uppgå till 93,4 mill. mark.

England.

Enligt en på 14 stora brandförsäkringsbolags årsberättelser baserad öfersikt utgjorde dessa bolags nettoinkomst på premier för 1909 14,8 millioner pund. mot 14,0 mill. p. under 1908, Utgifterna under samma år voro resp. 2,0 och 12,0 mill. p. Brandskadorna i procent af premierna voro resp. 48,0 % och 52,0 %. Det bättre resultatet under 1909 tillskrives de förbättrade konjunkturerna på världsmarknaden.

Finland.

Brandförsäkringssumman i Finland har från 1897 till 1907 nästan fördubblats, i det den stigit från 1504 millioner till 2773 millioner finska mark. Denna ökning tyckes förnämligast hafva kommit de större ömsesidiga bolagen till godo, under det att de utländska bolagen relativt sett gått tillbaka.

Försäkringssummans procentvisa fördelning framgår af nedanstående:

	1897	1907
Större ömsesidiga bolag...	36	45
Härads- och sockenkassor	23	22
Inhemskt Akt.-Bol.	17	20
Utländska "	13	9
Ryska "	11	4

Betraktar man det ekonomiska resultatet, så framgår, att under 1907 premierna utgjorde 3,15 pro mille af försäkringsvärdet, hvaraf åter 1,08 pro mille för härads- och sockenkassor, 3,14 p. m. för de större ömsesidiga bolagen, 3,80 p. m. för de inhemska aktiebolagen, 4,79 p. m. för de utländska bolagen och 5,00 p. m. för de ryska aktiebolagen.

Preussen.

Under åren 1885—1907 hafva genom åkslag, värden till 117 millioner mark gått förlorade, alltså c:a 5 millioner mark årligen. Minsta skadorna inträffade under år 1887, då beloppet uppgick till 2,7 millioner. Under 1905 steg denna summa till 9,2 millioner. Som särskildt utmärkta för många åkslag anföras åren 1884, 1885 och 1886 med resp. 1456, 1327 och 1131 åkslag. Under åren 1887 och 1888 sjönko siffrorna till resp. 766 och 936. Så inträffade åter en stegring, i det åren 1883—1891 visa resp. 1251, 1019 och 1202 åkslag. Maximum inträffade år 1895 med 1905 och år 1904 med 1642 åkslag. Minimum inträffade under år 1903 med 714 åkslag.

Island.

Brandinspektören vid Köpenhamns brandväsende Thisted har på uppdrag af kommunalförvaltningen i Reykjavik underkastat denna stads brandväsende en genomgående pröfning för att eventuellt inkomma med förslag till en omorganisation, hvilket åter kunde medföra en önskad nedsättning i brandförsäkringspremierna, hvilka för närvarande äro ganska höga på grund af stadens egendomliga och ganska brandfarliga byggnadsätt.

Brandinspektör Thisted anser, att man utan nämnvärda kostnader kan lösa frågan och gifva staden ett betryggande brandskydd. Förutom den befintliga hufvudstationen föreslås nu uppfordrandet af 2 nya stationer, en i hvar af de nyare stadsdelarne, så att manskap och materiel på några få minuter kunna vara på hvilken som helst plats i staden.

Stadens vattentillförsel, som är mycket enkel, i det vattnet kommer från källor å höjderna i stadens omgifning och med naturligt tryck pressas in i ledningarna, anses fullt tillfredsställande för eldsläckningsändamål.

Berlin.

Vid 1909 års slut hade Berlin 21,238,16 innevägnare. Inom stadsplan befintligt område utgjorde 6,352 har och antalet bebyggda tomter uppgick till 37,824 st. Brandskyddet utgjordes af en styrka uppgående till 1 brandchef, 2 öfverbrandinspektörer, 6 brandinspektörer,

16 brandmästare. Samtliga dessa officerare. 7 fältväbblar, 5 reservfältväbblar, (underofficerare) samt 146 öfvermaskinister och korporaler och 845 brandsoldater. Därtill kommer en kontorspersonal af 1 kontorschef, 13 sekreterare och 1 vaktmästare. S:a 1,043 man fördelade på 5 kompanier. Fordonsutrustningen utgjorde:

A) Automobilfordon:

4 gassprutor,
4 tender,
4 mek. stegar,
4 ångsprutor,
1 öfningsfordon,
1 stabsvagn,
6 officersvagnar.

B) Hästfordon:

12 gassprutor,
19 tender,
14 mek. stegar,
19 ångsprutor,
2 räddningsvagnar,
5 slangvagnar.
1 större personvagn,
5 mindre d:o,
2 stabsvagnar,
7 inspektionsvagnar,
5 handkraftsprutor,
1 vattenvagn,
5 arbetsvagnar.

Dessutom funnos 3 tricyklar och 15 bicyklar. Hästantalet utgjorde 156 fördelade sålunda:

Staben 4 st.
I Komp. 24 st.,
II " 31 "
III " 33 "
IV " 33 "
V " 31 "

Årsredogörelser m. m.

Norrköpings Brandväsende 1909 af Brandchefen R. Mossberg.

Bericht über die Tätigkeit und Verwaltung der Feuerwehr der Stadt Wien im Jahre 1909 af Brandchefen, Feuerwehrrkommendant E. Müller.

Bericht über die Verwaltung der Feuerwehr von Berlin für das Etatsjahr 1909. (1 april 1909—31 mars 1910) af Brandchefen Königl. Branddirektor Reichel.

Dessa båda sistnämnda redogörelser utmärka sig för sin synnerligen omfattande och i minsta detalj gående redogörelse för allt, hvad med resp. städers brandväsende står i samband, belyst med statistiska tabeller och öfversikter.

Båda redogörelserna äro rikligt illustrerade dels med åtskilliga konstruktionsritningar dels ock vyer, planritningar och detaljfotografier från brandplatser.

Wiens årsredogörelse innehåller dessutom en beskrifning jemte 8 fotografier från den nyuppförda hufvudstationen i Wien: Hauptfeuerwache Favoriten.

Berlins redogörelse omfattar 98 sidor och Wiens 170 sidor.

Litteratur.

Svenska Stadsförbundets Tidskrift, Stockholm, årg. 2, 1910. Häfte 4 innehåller bland annat: Under Administrativ praxis redogöres för frågan, huruvida visst inredningsarbete vore att betrakta såsom nybyggnad enligt kungl. kungörelsen den 18 Januari 1908, angående hvad vid tillämpning af lagen angående stadsplan och tomtindelning är att till nybyggnad hänföra. Under Kommunalpolitisk revy redogöres för egnahemsfrågans behandling i Örebro och Carlskrona.

Svensk Brandkårstidning, Göteborg, 1 årg. 1910. Häfte 8 innehåller bl. a.: Halmstäds brandkår (gruppfoto.); Pensionskassan för Sveriges städer; Hur elden härjar skogar; Farorna vid handhafvandet af eldfarliga vätskor och deras förebyggande; Eldsvådor i ladugårdar; Gymnastikinstruktionskurs i Helsingborg för brandunderbefäl; En factman eller en icke factman som brandchef; Forderungar på automobilgarager; Eldsvådan i Göteborg den 9 Juli 1910; Omorganisationen af Karlskrona brandväsende.

Skånska Brandkårsförbundets Tidskrift, Landskrona, 2 årg. 1910. Häfte 8 innehåller bl. a.: Skånska Brandkårsförbundets årsmöte (referat); Brandredskapens värda; Frivilliga brandkårers nybildade; Brandkonsulentens instruktion.

Svenske Skorstensfejaren, Göteborg, 12 årg. 1910. Häfte nr 4 innehåller: Protokoll fördt vid Svenska Skorstensfejaremästarnes styrelsesammanträde i Södertälje den 3 Augusti 1910 samt protokoll från samma föreläsnings årsmöte i Södertälje den 4 och 5 Augusti 1910.

Brandluren, Helsingfors, årg. XIII, 1910. Häfte 7 innehåller bland annat: Några ord om våra frivilliga brandkårers nydaning; Sjunde allmänna brandkårsmanmötet, med flere illustrationer, notiser från in- och utland.

Häfte 8 innehåller bl. a.: Med anledning af Olofskatastrofen i Nyslott; Första steget; På studiefärd, Brandmästare Ekmans resebeskrifning från Sverige, omfattande Malmö, Landskrona och Helsingborg; Om förhållandet mellan brandkårer och försäkringsbolag; En omfattande utställningsbrand; Brandkårsmanmötet samt notiser.

Gjallarhornet, Stockholm, 20 årg. 1910. Häfte 15 innehåller bl. annat: Hansas brandförsäkringsrörelse afstyrkt af Kungl. Försäkringsinspektionen.

Häfte 16 innehåller bland annat: Försäkringsaktiebologten Hansas brandförsäkringsplaner; Kungl. Försäkringsinspektionen afstyrker fastställelse å bolagsordning för svenska ömsidiga försäkringsbolaget Skogseld; Östergötlands och angränsande provinsers ömsidiga brandförsäkringsbolag; Bagatellskadorna inom brandförsäkringen; Brandskadorna i Förenta Staterna och Canada.

Häfte 17 innehåller bl. a.: B anden på verdensutställningen i Bruxelles; Eldfaran ombord; Frågan om statsanstalt för brandförsäkring af lösegendom i Bayern; De svenska brandförsäkringsaktiebologens verksamhet under år 1909; Eldsvådor i Preussen.

Medlemsblad för Brandinspektörföreningen, Aarhus, 1910. Häfte 8 innehåller bla d annat: Meddelanden rörande föreningen: Förslag till ändringar i brandlagen; Ett praktiskt prof; En af Brandinspektör Fred. Denker i Hilleröd författad uppsats, i hvilken utlovas några intryck från den af honom företagna studieresen af Sverige och Norge; Beskrifning öfver Henrikssons benzinmotorspruta; Brandväsendet i Berlin och Charlottenburg.

Assurandören, Köpenhamn, 14 årg. 1910. Häfte 13 innehåller bland annat: Svenska Tarifföreningens bestämmelser rörande städernas brandskydd; Brand i en ångvarn (Köpenhamn); Räddningsskären i Köpenhamn.

Häfte 14 innehåller bland annat: Eldsläckare; Brandfaran i stormagasiner; notiser rörande brandförsäkringar.

Häfte 15 innehåller bland annat: Petroleumsbranden den 19 Juli i Köpenhamn; Sun Fire Office jubileum; Viktoria-qvarnens brand i Köpenhamn.

Häfte 16 innehåller bland annat: Fanns något fel å sprinklersystemet? för hvilken uppsats vi på annat ställe i Tidskriften redogjort; Engelska brandförsäkringsbolags resultat under 1909; Finsk brandförsäkring; Åkslag i Preussen.

Forsikringstidende, Christiania, 14 årg. 1910. Häfte 13 innehåller bland annat: Brandskadeersättning för fabriksvaror; produktionspris eller saluppris? Kolsyre-sprutor.

Häfte 14 innehåller bland annat: Försäkring mot förluster vid uppdröjning på brandställan.

Häfte 15 innehåller bl. a.: Försäkringslagen; Dansk brandförsäkring under 1909; Tysk brandförsäkring under 1909; notiser.

Häfte 16 innehåller bl. a.: Koncessionslagstiftningen och brandförsäkringen; Kolsyresprutor, en polemik för "Kustos"; Säkerhetsföreskrifter för automobilgarager i Berlin.

Feuerpolizei, München, XII årg. 1910. Häfte 7 innehåller bland annat: Berättelse öfver 10:de förbundsdagen med de tyska yrkesbrandkårerna i Gross Berlin; uppvärmningsanordningar i mindre garager; Sammandrag ur Göteborgs brandkårs årsredogörelse 1909; Notiser och korta meddelanden.

Häfte 8—9 innehåller bland annat: Berättelse öfver de tyska yrkesbrandkårernas X förbundsdag i Berlin; Brandskydd i storstäder; Brandskydd i kyrkor; Storbrand i Dresden; samt notiser och litteraturanmälan.

Feuer und Wasser, Frankfurt a. Main; årg. XVII, 1910. Häfte 26 innehåller bland annat: Referat från de tyska yrkesbrandkårernas 10:de förbundsdag i Gross-Berlin 13—17 Juni 1910; Reorganisationen af Münchens brandväsende; Förteckning öfver i tyska städer inträffade större eldsvådor under maj månad 1910.

Häfte 27 innehåller bland annat: Ett rökprof på nya residens teatern i Wiesbaden; Referat från de tyska yrkesbrandkårernas 10:de förbundsdag i Gross-Berlin; Reorganisationen af Münchens brandväsende.

Häfte 28 innehåller bland annat: Referat från de tyska yrkesbrandkårernas 10:de förbundsdag i Gross-Berlin; Fastställande af begreppet explosion; Den röde hanen, några betraktelser öfver brandväsendet i Ryssland.

Häfte 29 innehåller bl. a. Referat öfver Stadsfullmäktiges i München förhandlingar rörande omorganisationen af stadens brandväsende; Berättelse öfver 11 årsmötet med preussiska brandkårsrådet; Eldsvådoi i Preussen.

Häfte 30 innehåller bl. a. Referat från de tyska yrkesbrandkårernas X förbundsdag i Gross-Berlin; Omorganisationen af Münchens brandväsende; Några karrikatyror från Berlins brandkår 1847 och 1852.

Häfte 31 innehåller bl. a. Yrkesbrandkår och hissolyckor: Takbränder i Gross-Berlin; Högvattenskatastrofen i XXI kvarteret af Wien; Utdrag ur Kölns brandväsendes årsredogörelse; Bästa behandlingen af brandsår.

Häfte 32 innehåller bl. a. Bremerhavens brandkår; Nya brandskap i Frankfurt a. M.; Införandet af automobilfordon vid brandkåren i Strassburg; Anmärkningsvärda eldsvådor i tyska städer under juni månad 1910.

Häfte 33 innehåller bl. a. En redskapsvagn för skogseldsvådor (ill.); Tyska metalldörrar (ill.); Omorganisationen af Münchens brandväsende.

Häfte 34 innehåller bl. a. Branden på verdensutställningen i Brüssel den 14 Augusti 1910; Afskaffandet af Inspektor-titeln; Siemens-Halskes brandtelegrafer; Profning af regnapparaterna å Hamburgs teatar.

Häfte 35 innehåller bl. a.: Branden i Krupp'ska skjutlaboratoriet i Essen den 22 Augusti 1910; Meddelanden rörande den för Cassel byggda motorsprutan med kombinerad elektriskt och ångsystem; Släckning med ånga och qvävande gaser; Stål med köpparöfverdrag (Copper Clad Steel), dess egenskaper och framställning.

Daimler-Motoren-Gesellschaft, Berlin-Marienfelde, har utskickat en med talrika illustrationer försedd broschyr angående sina till brandkär levererade fordon, omfattande dels fordon med högttryck-centrifugal-pump, dels fordon med ny pump efter anvisning af brandchefen i Berlin, branddirektor Reichel. Alla i dessa grupper beskrifna fordon äro försedda med explosionsmotorer. Den tredje gruppen omfattar de elektro-automobila fordonen. De utbildade fordonen äro: Redskapsvagn med högttryckcentrifugal-pump tillhörig Frankfurt a. Main's yrkesbrandkår; en daimler-pumpvagn med längst bak på fordonet monterad högttryck-centrifugal-pump; Daimler-pumpvagn i bruk, 2 bilder, den ena visande sprutan i gång med 8 strålar af 10 mm. dim. 25 meter högt gående; 2 bilder af Daimler-Cardanyvagn vid Berlins brandkår; elektromobil släckningståg (system Mercedes-Electrique) vid Berlins brandkår i arbete; Elektromobil släckningståg (system Mercedes Electricque) Essen klart till afmarch från stationen; Elektrisk sjuktransportvagn i Hamburgens elektromobil matvarutransportvagn tillhörig Stadssjukhuset i Frankfurt a. Main.

Allgemeine Automobil-Zeitung, Berlin—München. No 25, band II, innehåller bland annat en artikel om den stora paraden med Berlins samtliga brandkårsautomobiler, som ägde rum i samband med de tyska yrkesbrandkårernas 10:de förbundsdag i Berlin. Artiklen illustreras af en utmärkt bild öfver det långa vaagnäget. I samma häfte lemnas en beskrifning jemte afbildning af den för Hamburgs Brandväsende inköpta elektriska släpautomobilen. Slutligen finnes en afbildning och beskrifning öfver den för franska armén nyligen inköpta automobilerna med ljuskastare.